ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
"АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ"
Ідентифікаційний код юридичної особи: 43359310
Місцезнаходження: Україна, 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14, приміщення 182, к. 83

Вих. 203/2026 від 10.06.2026 року

Прем'єр-міністру України
СВИРИДЕНКО Ю.А.

01008, м. Київ, вул. Михайла Грушевського, 12/2

Міністру оборони України
ФЕДОРОВУ М.А.

03168, м. Київ, проспект Повітряних сил України, 6

admou@post.mil.gov.ua

Шановна Юліє Анатоліївно!

Шановний Михайле Альбертовичу!

Громадська організація «Асоціація фармацевтів України» (далі – АФУ, Асоціація), представлена у Раді громадського контролю при Національній службі здоров'я України та у Громадській раді при Державній службі України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, засвідчує Вам свою повагу та звертається з приводу необхідності проведення робочої зустрічі щодо нормативного та практичного врегулювання питання працевлаштування жінок, які здобули фармацевтичну освіту та не мають військово-облікового документа або мають військово-облікові документи, оформлені не в повному обсязі.

АФУ протягом останніх місяців системно звертається до Міністерства оборони України, Міністерства охорони здоров'я України, Кабінету Міністрів України, Офісу Президента України, народних депутатів України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, профільних комітетів Верховної Ради України та інших суб'єктів з метою привернення уваги до проблеми, яка безпосередньо впливає на кадрове забезпечення аптечних закладів та доступність лікарських засобів для населення.

Однак змушені констатувати, що отримані відповіді переважно мають формальний, переадресувальний або відмовний характер. У більшості відповідей органи державної влади фактично обмежуються викладенням чинних норм законодавства, зазначенням про те, що питання є «унормованим», або повідомленням про відсутність підстав для додаткового реагування. Однак практична проблема, яка була предметом звернень Асоціації, залишається невирішеною по суті.

Асоціація наголошує: порушене питання не зводиться до самого факту існування обов'язку військового обліку для жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту. Проблема полягає в тому, що чинне регулювання не дає роботодавцям і працівницям зрозумілого та безпечного алгоритму дій у ситуаціях, коли жінка з фармацевтичною освітою готова працювати, але не має оформленого військово-облікового документа, має неповні або

неактуальні військово-облікові дані, потребує уточнення статусу, не є придатною до проходження військової служби або підлягає виключенню з військового обліку.

Саме цей практичний розрив між формальною нормою та реальною можливістю працевлаштування створює правову невизначеність, стримує роботодавців від укладення трудових договорів та фактично позбавляє значну кількість жінок з фармацевтичною освітою можливості працювати за спеціальністю.

Відповідно до частини одинадцятої статті 1 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» жінки, які придатні до проходження військової служби за станом здоров'я та віком і закінчили заклади професійної, фахової передвищої або вищої освіти та здобули медичну або фармацевтичну спеціальність, підлягають взяттю на військовий облік військовозобов'язаних. Разом з тим частина друга статті 24 Кодексу законів про працю України передбачає подання військово-облікового документа при укладенні трудового договору у випадках, визначених законодавством.

Таким чином, відсутність військово-облікового документа – паперового або електронного, зокрема через застосунок «Резерв+», на практиці сприймається роботодавцями як підстава для відмови у працевлаштуванні або як істотний ризик порушення вимог законодавства. За інформацією, узагальненою Асоціацією, прийняття працівника без належного військово-облікового документа може створювати для роботодавця ризик застосування штрафних санкцій у розмірі від 34 000 до 59 500 грн. Саме тому роботодавці фактично не мають достатніх правових гарантій для прийняття на роботу таких кандидаток.

Раніше Порядок організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1487, містив перехідний механізм, який дозволяв жінкам, що здобули медичну або фармацевтичну освіту та не перебували на військовому обліку, працевлаштовуватися без військово-облікового документа до кінця 2026 року, з обов'язком роботодавця повідомити відповідний територіальний центр комплектування та соціальної підтримки.

Такий механізм був логічним і збалансованим, оскільки дозволяв поєднати інтереси держави щодо ведення військового обліку з необхідністю забезпечення права на працю та кадрової стабільності системи охорони здоров'я. Однак постановою Кабінету Міністрів України від 16.05.2024 № 563 відповідний абзац пункту 51 Порядку № 1487 було виключено. Унаслідок цього було фактично скасовано перехідний правовий механізм, на який обґрунтовано розраховували жінки, що здобули відповідну освіту, а також роботодавці фармацевтичного сектору.

Скасування цього механізму поклало негативні наслідки на осіб, які діяли добросовісно та розраховували на можливість привести свій військово-обліковий статус у відповідність до 31.12.2026. Натомість вони опинилися в ситуації, коли до моменту оформлення військово-облікового документа не можуть бути працевлаштовані, а звернення до ТЦК та СП може супроводжуватися ризиком притягнення до адміністративної відповідальності за порушення правил військового обліку.

У результаті сформувався так званий «подвійний блок» на ринку праці: жінки-фармацевти уникають звернення до ТЦК та СП через ризик штрафу без гарантії подальшого працевлаштування, а роботодавці не готові приймати їх на роботу без належного військово-облікового документа через ризик відповідальності. Як наслідок, аптечні заклади не можуть

оперативно укомплектувати штат, кваліфіковані фахівці залишаються без роботи, а держава недоотримує податкові надходження.

Особливо критичним це є для прифронтових, сільських та віддалених громад. В умовах воєнного стану аптечні заклади фактично виконують функцію критичної соціальної інфраструктури, адже забезпечують населення лікарськими засобами, медичними товарами та фармацевтичною допомогою. У багатьох громадах аптека є одним із небагатьох доступних для населення місць отримання лікарських засобів. Тому кадровий дефіцит у фармацевтичному секторі не є лише внутрішньою проблемою бізнесу або окремих роботодавців – це питання стійкості системи охорони здоров'я, безпеки населення та виконання державою своїх соціальних функцій.

Актуальність проблеми підтверджується, зокрема, позицією Харківської обласної військової адміністрації. Листом від 09.03.2026 № 01-43/2109 ХОВА звернула увагу на кадровий дефіцит у фармацевтичній галузі регіону. Надалі, після розгляду відповідного питання уповноваженими органами, листом від 08.04.2026 № 06.03-13/2051 було повторно наголошено, що проблема кадрового забезпечення фармацевтичної галузі, зумовлена чинним регулюванням військового обліку, залишається невирішеною.

При цьому отримані Асоціацією відповіді не усувають порушене питання.

Міністерство оборони України у відповідях на звернення АФУ та депутатські звернення зазначало, що механізм військового обліку визначений пунктами 50 та 51 Порядку № 1487, що питання є унормованим, а запропоновані АФУ зміни є недоцільними в умовах воєнного стану, оскільки можуть нібито створити підстави для ухилення від виконання правил військового обліку. Також у відповідях згадувалося про автоматичну постановку на військовий облік з 31.07.2025 на основі списків закладів освіти та пропонувалося розглядати питання після припинення дії воєнного стану.

Однак така позиція, на наше переконання, не відповідає реальному змісту пропозицій Асоціації. АФУ ніколи не пропонувала скасування військового обліку, звільнення відповідних осіб від обов'язків, визначених законом, або створення умов для ухилення від виконання правил військового обліку. Навпаки, Асоціація пропонує створити контрольований і прозорий перехідний механізм, який дозволив би укладення трудового договору з одночасним обов'язком працівниці протягом визначеного строку стати на військовий облік або привести військово-облікові документи у відповідність.

Такий підхід не послаблює систему військового обліку, а навпаки – робить її більш реалістичною та виконуваною. Він дозволяє вивести відповідних осіб із правової тіні, забезпечити їх офіційне працевлаштування, створити підстави для подальшого врегулювання військово-облікового статусу та одночасно зменшити кадровий дефіцит у критично важливій сфері.

Позиція про можливість повернення до цього питання лише після припинення або скасування воєнного стану також не вирішує проблему, оскільки саме в умовах воєнного стану аптечні заклади стикаються з найбільшим кадровим дефіцитом, а населення прифронтових і постраждалих громад найбільше потребує безперервного доступу до лікарських засобів. Відкладення розгляду проблеми на невизначене майбутнє фактично означає збереження існуючого бар'єру.

Міністерство охорони здоров'я України у відповідях зазначало, що з 31.07.2025 постановка на військовий облік жінок, які отримали медичну або фармацевтичну освіту,

здійснюється автоматично, а тому необхідність дотримання роботодавцем вимог військового обліку таких жінок не є бар'єром для працевлаштування. Також МОЗ висловлювало позицію, що запропоновані АФУ зміни не є своєчасними і не покращать кадрове забезпечення аптек.

Разом з тим автоматична постановка на облік з 31.07.2025 не вирішує проблему жінок, які здобули фармацевтичну освіту раніше, змінили місце проживання, не мають оформленого військово-облікового документа, мають неповні або неактуальні дані, потребують уточнення статусу або не є придатними до військової служби. Також автоматичне внесення відомостей саме по собі не створює для роботодавця документа, який він може прийняти при укладенні трудового договору, і не усуває ризик відповідальності за порушення вимог кадрового та військово-облікового законодавства.

Офіс Президента України, за результатами розгляду одного зі звернень АФУ, переадресував питання до Кабінету Міністрів України для опрацювання та інформування, не висловивши позиції по суті. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини спочатку відкрив провадження за зверненням Асоціації, однак надалі провадження було завершено, зокрема з посиланням на те, що питання регулювання військового обліку віднесено до компетенції Міністерства оборони України. Профільний Комітет Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування фактично вказав, що не є профільним з питань взяття громадян України на військовий облік.

Таким чином, кожен із залучених органів фактично або обмежився формальним описом чинного регулювання, або вказав на компетенцію іншого органу, або не запропонував механізму вирішення проблеми. У результаті питання залишається на тому самому місці, з якого АФУ починала свої звернення: жінки з фармацевтичною освітою не завжди можуть бути працевлаштовані, роботодавці не мають достатніх правових гарантій, а аптечні заклади продовжують працювати в умовах кадрової нестачі.

Окремо звертаємо увагу на дані Державного центру зайнятості, надані на запит Асоціації. Державний центр зайнятості передав статистичні дані щодо кількості вакансій та чисельності шукачів роботи у фармацевтичній галузі та сфері охорони здоров'я за 2021-2025 роки та січень-квітень 2026 року у регіональному розрізі. Також було повідомлено, що щодня на Єдиному порталі вакансій розміщується близько 11 тисяч вакансій у сфері «медицина та аптеки», хоча ці дані не розподіляються за видами економічної діяльності. На нашу думку, ці дані не спростовують, а навпаки підтверджують необхідність глибшого аналізу кадрової ситуації у фармацевтичному секторі, зокрема в регіональному та прифронтовому вимірах.

Додатковим підтвердженням того, що першопричина проблеми не усунута, є поява законодавчих ініціатив, зокрема законопроєктів № 15115 та № 15116, спрямованих на реагування на наслідки проблем у сфері військового обліку, включно з питаннями незаконного взяття на облік та відповідальності службових осіб. Однак реагування на наслідки не замінює необхідності усунення первинної причини - відсутності реалістичного та збалансованого механізму працевлаштування жінок з фармацевтичною освітою у період врегулювання їхнього військово-облікового статусу.

Окремої уваги потребує і питання жінок, які за станом здоров'я не є придатними до проходження військової служби або підлягають виключенню з військового обліку. На практиці відсутній належним чином визначений механізм і затверджені форми документів, які б дозволяли роботодавцю безпечно підтвердити відповідний статус такої особи. Також відсутня офіційно затверджена форма повідомлення роботодавця до ТЦК та СП і єдиний документ від ВЛК або ТЦК та СП, який би одночасно підтверджував непридатність та

виключення з відповідного реєстру. Це створює додаткову правову невизначеність і фактично блокує працевлаштування частини фахівців.

З огляду на викладене, АФУ вважає, що подальше листування без проведення робочої зустрічі та без узгодження позиції між Міністерством оборони України, Кабінетом Міністрів України, Міністерством охорони здоров'я України, Міністерством економіки України, Державним центром зайнятості, регіональними військовими адміністраціями та представниками професійної фармацевтичної спільноти не дозволить вирішити питання по суті.

Саме Міністерство оборони України є центральним органом, до компетенції якого віднесено питання військового обліку, а тому саме від позиції Міністерства значною мірою залежить можливість напрацювання збалансованого рішення. Проте, враховуючи міжвідомчий характер питання та його вплив на сферу охорони здоров'я, ринок праці, соціальну стабільність громад і доступ населення до лікарських засобів, просимо Прем'єр-міністра України взяти порушене питання на контроль та сприяти організації міжвідомчого розгляду.

Асоціація переконана, що врегулювання цього питання може бути здійснене без послаблення військового обліку та без створення ризиків для обороноздатності держави. Навпаки, запропонований підхід дозволить забезпечити більш прозоре ведення обліку, офіційне працевлаштування фахівців, сплату податків, зменшення кадрового дефіциту в аптечних закладах та належний доступ населення до лікарських засобів.

У зв'язку з викладеним, **ПРОСИМО:**

1. Провести робочу зустріч за участю представників Міністерства оборони України, Генерального штабу Збройних Сил України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства економіки України, Державного центру зайнятості, Харківської обласної військової адміністрації, Кабінету Міністрів України, профільних комітетів Верховної Ради України та Асоціації фармацевтів України.
2. Розглянути під час робочої зустрічі питання відновлення перехідного механізму, який діяв до набрання чинності постановою Кабінету Міністрів України від 16.05.2024 № 563, або запровадження альтернативного механізму, відповідно до якого жінка з фармацевтичною освітою може бути прийнята на роботу з обов'язком протягом визначеного строку, наприклад 30–45 календарних днів, стати на військовий облік або привести військово-облікові документи у відповідність.
3. Надати правову оцінку можливості внесення змін до пункту 51 Порядку № 1487 у частині відновлення або запровадження перехідного правила для працевлаштування жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту та не мають військово-облікового документа на момент укладення трудового договору.
4. Опрацювати питання затвердження офіційної форми повідомлення роботодавця до ТЦК та СП щодо прийняття на роботу жінки з медичною або фармацевтичною освітою, яка має врегулювати військово-обліковий статус протягом визначеного строку.
5. Опрацювати питання запровадження тимчасового документа, довідки, витягу або іншого підтвердження, яке дозволяло б роботодавцю укласти трудовий договір без ризику притягнення до відповідальності у випадках, коли особа вже звернулася до ТЦК та СП або проходить процедуру уточнення військово-облікового статусу.
6. Визначити чіткий алгоритм дій для жінок з фармацевтичною освітою, які не є придатними до проходження військової служби або підлягають виключенню з військового обліку, а також документ, який роботодавець може використовувати як належне підтвердження такого статусу.

7. Переглянути позицію Міністерства оборони України щодо недоцільності запропонованих АФУ змін в умовах воєнного стану, оскільки запропонований механізм не спрямований на ухилення від військового обліку, а навпаки, створює умови для легального працевлаштування, подальшого обліку та належного контролю.

8. За результатами зустрічі визначити відповідальний структурний підрозділ або міжвідомчу робочу групу для підготовки конкретних змін до нормативно-правових актів або офіційного міжвідомчого алгоритму дій для роботодавців і працівниць.

9. Надати АФУ відповідь по суті порушених питань із зазначенням конкретної позиції Міністерства оборони України щодо можливості нормативного врегулювання, а не лише з повторним викладенням чинних норм законодавства.

10. Повідомити Асоціацію про можливі дату, час, формат проведення робочої зустрічі та відповідальну контактну особу з боку Міністерства оборони України.

АФУ готова надати всі наявні матеріали, інформаційну довідку, порівняльні таблиці, копії звернень та відповідей органів державної влади, а також долучитися до підготовки узгодженого нормативного або організаційного рішення.

Сподіваємося на Ваше сприяння у переході від формального листування до змістовного міжвідомчого врегулювання питання, яке має значення не лише для фармацевтичної спільноти, а й для належного функціонування аптечної мережі, забезпечення населення лікарськими засобами та стабільності системи охорони здоров’я в умовах воєнного стану.

Додатки:

1. Копія листа АФУ № 71/2026 від 06.02.2026 до Міністерства оборони України щодо надання офіційних роз’яснень з питань застосування законодавства про військовий облік жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту.
2. Копія відповіді Міністерства оборони України на лист АФУ № 71/2026 щодо військового обліку жінок.
3. Копія звернення АФУ № 102/2026 від 06.03.2026 щодо нормативного врегулювання питання військового обліку жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту.
4. Копія листа АФУ до народного депутата України Я.В. Зінкевич № 102/2026 щодо ініціювання депутатських звернень з питання військового обліку жінок.
5. Копія депутатського звернення до Прем’єр-міністра України щодо нормативного регулювання питання військового обліку жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту.
6. Копія депутатського звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Д.В. Лубінця щодо впливу регулювання військового обліку на реалізацію права на працю.
7. Копія відповіді Міністерства охорони здоров’я України за дорученням РНБО України щодо звернення народного депутата України Я.В. Зінкевич № 102/2026.
8. Копія відповіді Міністерства оборони України на звернення № 102/2026.
9. Копія додатку до відповіді Міністерства оборони України на звернення № 102/2026.
10. Копія листа АФУ № 115/2026 від 20.03.2026 до народного депутата України Я.В. Зінкевич щодо необхідності нормативного врегулювання порядку працевлаштування жінок з фармацевтичною освітою.
11. Копія повідомлення Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про відкриття провадження за зверненням АФУ № 115/2026.
12. Копія відповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про завершення провадження за зверненням АФУ № 115/2026.

13. Копія листа АФУ № 129/2026 до Заславського Ю.І. щодо проблеми кадрового дефіциту у фармацевтичному секторі.

14. Копія листа АФУ № 132/2026 від 09.04.2026 до Буданова К.О. щодо військового обліку та кадрового дефіциту у фармацевтичному секторі.

15. Копія листа АФУ № 133/2026 від 13.04.2026 до народного депутата України В.Є. Івченка щодо питання військового обліку жінок з фармацевтичною освітою з додатками.

16. Копія листа АФУ № 143/2026 від 20.04.2026 до Міністерства охорони здоров'я України щодо обліку жінок з фармацевтичною освітою з додатками.

17. Копія листа АФУ № 144/2026 від 20.04.2026 до Харківської обласної військової адміністрації та ОК «Схід» щодо обліку жінок з фармацевтичною освітою з додатками.

18. Копія відповіді Генерального штабу Збройних Сил України / Міністерства оборони України на звернення щодо пропозицій з питань військового обліку жінок.

19. Копія відповіді Міністерства охорони здоров'я України за дорученням РНБО України щодо питання військового обліку жінок-фармацевтів.

20. Копія відповіді Державного центру зайнятості № 188/2026 щодо вакансій та шукачів роботи у сфері охорони здоров'я та фармацевтичній галузі.

21. Копія відповіді Міністерства оборони України на звернення АФУ № 158/2026 щодо необхідності нормативного врегулювання порядку працевлаштування жінок, які здобули фармацевтичну освіту та не мають військово-облікового документа або мають документи, оформлені не в повному обсязі.

З повагою,

Голова Організації,

Голова Правління Організації **Олена ОМЕЛЬЧУК**

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ "АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ" 43359310 УКРАЇНА

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
"АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ"
Ідентифікаційний код юридичної особи: 43359310
Місцезнаходження: Україна, 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14, приміщення 182, к. 83

Вих. 71/2026 від 06.02.2026 року

Міністру оборони України
ФЕДОРОВУ М.А.

03168, м. Київ, проспект Повітряних сил України, 6
admou@post.mil.gov.ua

Щодо надання роз'яснення з питань застосування законодавства про військовий облік жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту

Шановний Михайле Альбертовичу!

Громадська організація «Асоціація фармацевтів України» (далі – АФУ), представлена в Раді громадського контролю при Національній службі здоров'я України та в Громадській раді при Державній службі України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, цим листом засвідчує Вам свою повагу та звертається з огляду на таке.

В умовах дії воєнного стану особливого значення набуває забезпечення єдиного, узгодженого та правомірного застосування норм законодавства у сфері виконання військового обов'язку.

У межах своєї статутної діяльності АФУ як професійне об'єднання, що представляє інтереси фармацевтичних працівників у взаємодії з органами державної влади, отримує численні запитання від роботодавців сфери охорони здоров'я щодо практичного застосування норм законодавства про військовий облік. Для аптечних закладів та інших суб'єктів господарювання принциповим є розуміння реального обсягу їхніх обов'язків і меж відповідальності з метою уникнення різного трактування законодавства на практиці.

Так, відповідно до абзацу другого пункту 11 статті 1 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» (далі – Закон):

жінки, які придатні до проходження військової служби за станом здоров'я та віком, закінчили заклади професійної, фахової передвищої або вищої освіти та здобули медичну або фармацевтичну спеціальність, підлягають взяттю на військовий облік військовозобов'язаних.

Водночас відповідно до абзацу третього пункту 11 статті 1 Закону:

жінки, які мають спеціальність та/або професію, споріднену з відповідною військово-обліковою спеціальністю, визначеною в переліку, затвердженому Міністерством оборони України, та придатні до проходження військової служби за станом здоров'я та віком, крім осіб, зазначених в абзаці другому цього пункту, беруться на військовий облік військовозобов'язаних за їхнім бажанням.

З огляду на співвідношення положень зазначених вище норм Закону на практиці виникає потреба в офіційному роз'ясненні щодо порядку їх застосування, зокрема в уточненні, чи поширюється положення абзацу третього пункту 11 статті 1 Закону на жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту, з урахуванням застереження, передбаченого абзацом другим цього пункту.

Крім того, пунктом 10 статті 1 Закону передбачено обов'язок громадян України, зокрема тих, які підлягають взяттю на військовий облік, уточнювати персональні дані протягом 60 днів з дня набрання чинності указом Президента України про оголошення мобілізації шляхом звернення до центру надання адміністративних послуг, через електронний кабінет призовника, військовозобов'язаного або резервіста чи безпосередньо до територіального центру комплектування та соціальної підтримки.

Виконання військового обов'язку громадянами України відповідно до Закону забезпечують державні органи, органи місцевого самоврядування, утворені відповідно до законів України військові формування, а також територіальні центри комплектування та соціальної підтримки, які є уповноваженими органами у сфері організації та ведення військового обліку.

З огляду на викладене АФУ виходить з того, що взяття жінок на військовий облік військовозобов'язаних, у тому числі жінок, які здобули медичну або фармацевтичну спеціальність, належить до повноважень відповідних районних (міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, а не роботодавців.

Разом з тим пунктом 51 Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 року № 1487 (зі змінами) (далі – Порядок), визначено, що керівники державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій повідомляють відповідні районні (міські) територіальні центри комплектування та соціальної підтримки про жінок, які працюють у таких суб'єктах, здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю та не перебувають на військовому обліку.

Порядком також передбачено, що непрацевлаштовані жінки прибувають до відповідних районних (міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки самостійно з метою взяття їх на військовий облік, а також окремо врегульовано питання взяття на військовий облік за бажанням жінок, які мають спеціальність та/або професію, споріднену з відповідною військово-обліковою спеціальністю, крім осіб, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю.

У зв'язку з наведеним у практичній діяльності роботодавців виникає потреба в офіційному роз'ясненні щодо обсягу та меж виконання цього правового обов'язку, а також щодо правових наслідків для підприємств у випадках, коли роботодавець виконав вимогу щодо інформування відповідного територіального центру комплектування та соціальної підтримки, за відсутності в нього визначених законодавством механізмів впливу на подальше взяття такої працівниці на військовий облік.

З урахуванням викладеного вище та з метою належного інформування роботодавців і фахівців фармації щодо порядку застосування зазначених норм у практичній діяльності АФУ звертається з проханням:

1. забезпечити надання офіційних роз’яснень з питань застосування законодавства у сфері військового обліку жінок з медичною або фармацевтичною освітою, порушених у цьому зверненні, у тому числі щодо участі роботодавців у відповідних правовідносинах та можливих правових наслідків для підприємств;

2. поінформувати АФУ про результати розгляду цього звернення та вжиті заходи у встановленому законодавством порядку на електронну адресу: pharmukraine.ua@gmail.com, а також за поштовою адресою: 01015, м. Київ, вул. Академіка Богомольця, буд. 7/14, приміщ. 182, к. 83.

АФУ підтверджує готовність сприяти поширенню офіційних роз’яснень серед суб’єктів господарювання та фахівців фармації.

З повагою

Голова Організації

Голова Правління Організації

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ "АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ" 43359310 УКРАЇНА

Олена ОМЕЛЬЧУК

ДЕПАРТАМЕНТ МОБІЛІЗАЦІЇ
МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ
УКРАЇНИ
Код 26605752
“ ”_____20__ р.
№ _____
01001, м. Київ, провулок Тараса Шевченка, 12

Громадська організація “Асоціація фармацевтів України”

pharmukraine.ua@gmail.com

01015, м. Київ, вул. Академіка Богомольця, буд. 7/14, приміщ. 182, к. 83.

На № 71/2026 від 06.02.2026

У Департаменті мобілізації Міністерства оборони України за дорученням керівництва в межах компетенції розглянуто листи Громадської організації “Асоціація фармацевтів України” щодо надання роз’яснення з питань застосування законодавства про військовий облік жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту.

За результатами опрацювання повідомляється.

Відповідно до пункту 51 Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов’язаних та резервістів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 р. № 1487 (далі – Порядок), керівники державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій **повідомляють** відповідним районним (міським) територіальним центрам комплектування та соціальної підтримки про жінок, **які працюють** у зазначених органах, на підприємствах, в установах та організаціях та які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю і не перебувають на військовому обліку у районних (міських) територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки.

Непрацевлаштовані жінки прибувають самостійно до відповідного районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки з метою взяття їх на військовий облік військовозобов’язаних.

Жінки, які мають спеціальність, **споріднену** з відповідною військово-обліковою спеціальністю, визначеною у переліку, затвердженому наказом Міноборони від 11 жовтня 2021 року № 313 (зареєстрований в Мінюсті 03.12.2021 за № 1566/37188), **крім тих, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю**, та придатні до проходження військової служби за станом здоров’я та віком, беруться на військовий облік військовозобов’язаних **за їх бажанням** на загальних засадах, визначених цим Порядком.

ДОКУМЕНТ СЕДО
Сертифікат 3F1FC22062171FDF04000000C626000022320200
Підписувач Франко Дмитро Костянтинович
Дійсний з 10.10.2024 0:00:00 по 09.10.2026 23:59:59
Департамент мобілізації Міністерства оборони України
220/25/252 від 13.02.2026 19:18

З огляду на викладене повідомляємо, що якщо на підприємстві працюють жінки, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю і не перебувають на обліку, необхідно повідомити відповідні територіальні центри комплектування та соціальної підтримки (п. 51 Порядку).

Разом з тим, роботодавець не зобов'язаний здійснювати правову оцінку освіти або спеціальності працівниці з точки зору її облікової належності, рішення щодо подальших облікових дій ухвалює територіальний центр комплектування та соціальної підтримки, який наділений повноваженнями прийняти рішення про взяття на військовий облік (п. 8, п. 9 Положення про територіальні центри комплектування та соціальної підтримки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2022 р. № 154).

Цей лист не є нормативно-правовим актом, має рекомендаційний характер та не встановлює правових норм.

Заступник директора департаменту –
начальник управління організації функціонування
системи військового обліку і бронювання
Департаменту мобілізації Міністерства оборони України
полковник Дмитро ФРАНКО

Аліна Яловик (044) 2936045

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
"АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ"
Ідентифікаційний код юридичної особи: 43359310
Місцезнаходження: Україна, 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14, приміщення 182, к. 83

Вих. 102/2026 06.03.2026 року

Народному депутату України
ЗІНКЕВИЧ Я.В.

01008, м. Київ, вул. Грушевського, 5
yana_zinkevych@rada.gov.ua

Шановна Яно Вадимівно!

Громадська організація «Асоціація фармацевтів України» (далі – АФУ), представлена у Раді громадського контролю при Національній службі здоров'я України та у Громадській раді при Державній службі України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, засвідчує свою повагу та звертається до Вас як до представника законодавчої влади та суб'єкта парламентського контролю.

На сьогодні більшість аптек зіштовхнулися з гострим кадровим дефіцитом фармацевтів. З початком повномасштабної збройної агресії значна частина фахівців була вимушена залишити свої домівки, переїхати в інші регіони України або виїхати за кордон. Особливо критична ситуація фіксується у прифронтових громадах, де кадровий дефіцит став системною перешкодою для безперебійної роботи аптек.

Упродовж останнього року Кабінетом Міністрів України було ухвалено низку нормативно-правових актів, спрямованих на врегулювання вимог до роботи аптечних закладів, зокрема у частині кадрового забезпечення. Розуміючи необхідність неухильного дотримання європейських та міжнародних стандартів, Уряд водночас встановив низку тимчасових винятків на період дії воєнного стану, покликаних забезпечити безперервність доступу населення до лікарських засобів у найбільш вразливих громадах. Існуюча частина бар'єрів пов'язана з вимогами щодо військового обліку, можливістю працевлаштування та підходами до бронювання працівників аптечних закладів, зокрема, але не виключно, жінок.

Законом України «Про військовий обов'язок і військову службу» від 25.03.1992 №2232-XII (ч. 5 ст. 1) було передбачено, що жінки, які за фахом мають медичну підготовку або споріднену спеціальність, можуть бути взяті на військовий облік. Така норма закріплювала лише потенційну можливість ведення військового обліку жінок, але не встановлювала автоматичного обов'язку постановки на облік і, головне, не містила механізму його реалізації.

Протягом тривалого періоду держава не забезпечила належної організаційної процедури ведення такого обліку, що об'єктивно унеможливлювало його виконання значною кількістю жінок-медиків та фармацевтів.

З 1 жовтня 2023 року набули чинності зміни, згідно з якими жінки, які мають медичну або фармацевтичну спеціальність, підлягають взяттю на військовий облік (наказ Міністерства оборони України від 07.02.2022 №313 зі змінами від 06.09.2022 №259). Фактично вперше було створено реальний механізм реалізації відповідного обов'язку.

Усвідомлюючи, що значна кількість жінок раніше об'єктивно не могла виконати цей обов'язок через відсутність організаційного порядку, держава постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 №1487 визначила спеціальний режим правового врегулювання.

Жінкам, які здобули медичну або фармацевтичну освіту та не перебували на військовому обліку, було надано строк до 31 грудня 2026 року для постановки на облік. Вони могли працевлаштовуватися без військово-облікового документа, а роботодавець лише повідомляв територіальний центр комплектування про таких працівників.

Тобто держава фактично встановила перехідний правовий режим, у межах якого особи могли поступово привести свій правовий статус у відповідність до нових вимог без втрати можливості працювати. Таким чином у цих жінок сформувалися обґрунтовані та легітимні очікування, що до завершення встановленого строку їх право на працю не буде обмежене.

Однак постановою Кабінету Міністрів України №563 від 16.05.2024 пункт 51 Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, який дозволяв працевлаштування до 31.12.2026 року з подальшою постановкою на військовий облік, було виключено. У результаті відсутність військово-облікового документа почала застосовуватися як підстава для відмови у працевлаштуванні, хоча встановлений державою строк для виконання обов'язку формально не завершився.

Таким чином правове регулювання змінено достроково, а негативні наслідки були покладені на осіб, які діяли добросовісно та обґрунтовано розраховували на можливість стати на військовий облік до 31.12.2026 року. Фактично відбулося ретроспективне погіршення правового становища осіб: поведінка, яка відповідала чинному регулюванню на момент її здійснення, після зміни підзаконного акта стала підставою для обмеження трудових прав.

Отже, в Україні неможливо офіційно працевлаштувати військовозобов'язаних осіб без військово-облікового документа, оскільки це розцінюється як порушення вимог трудового законодавства та правил військового обліку. За прийняття працівника без такого документа роботодавцю загрожує штраф від 34 000 до 59 500 грн. Працівник повинен надати паперовий військово-обліковий документ або електронний документ через систему «Резерв+», а роботодавець зобов'язаний перевірити його наявність та актуальність.

У зв'язку з цим аптечні заклади де-юре не можуть прийняти на роботу кандидатів із медичною або фармацевтичною освітою через формальні обмеження, що створює штучний бар'єр для працевлаштування та поглиблює кадровий дефіцит, особливо у прифронтових і сільських громадах.

З метою врегулювання зазначеного питання доцільним є його вирішення шляхом відновлення правового механізму, передбаченого абзацом першим пункту 51 Порядку організації та ведення військового обліку, який було виключено на підставі постанови Кабінету Міністрів України №563 від 16.05.2024, або запровадження альтернативного тимчасового механізму, що дозволить укладення трудового договору з одночасним обов'язком постановки на військовий облік або приведення військово-облікових документів у відповідність протягом визначеного строку (близько 45 календарних днів).

У зв'язку з викладеним просимо Вас:

1. Розглянути можливість направлення депутатських звернень до Ради національної безпеки і оборони України, Міністерства оборони України, Міністерства оборони України та інших уповноважених органів щодо врегулювання зазначеної проблеми.

2. Порушити питання на рівні профільного комітету Верховної Ради України щодо необхідності нормативного врегулювання порядку працевлаштування жінок, які здобули фармацевтичну освіту та не мають військово-облікового документа.

3. Звернутися до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини з метою перевірки дотримання права на працю жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту.

4. У межах парламентського контролю ініціювати перед Кабінетом Міністрів України питання усунення проблеми, що виникла внаслідок змін до Порядку організації та ведення військового обліку, зокрема шляхом відновлення правового механізму, передбаченого абзацом першим пункту 51 Порядку організації та ведення військового обліку, який виключено на підставі постанови Кабінету Міністрів України №563 від 16.05.2024, або запровадження альтернативної процедури працевлаштування без військово-облікового документа з обов'язком пройти постановку на військовий облік протягом визначеного строку (наприклад, 45 календарних днів).

5. Поінформувати Асоціацію фармацевтів України про результати розгляду звернення у встановленому законодавством порядку на електронну адресу: pharmukraine.ua@gmail.com та за поштовою адресою: 01015, м. Київ, вул. Академіка Богомольця, буд. 7/14, приміщ. 182, к. 83.

З повагою,
Голова Організації
Голова Правління Організації

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ "АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ" 43359310 УКРАЇНА

Олена ОМЕЛЬЧУК

РАДА
ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

Прем'єр-міністру України
Свириденко Ю.А.

ДЕПУТАТСЬКЕ ЗВЕРНЕННЯ
(відповідно до статей 6, 16 Закону України «Про статус народного депутата України» від 17.11.1992 № 2790-XII)

Шановна Юліє Анатоліївно!

До мене, як до народного депутата України, звернулась громадська організація «Асоціація фармацевтів України» листом від 06.03.2026 № 102/2026 щодо нормативного регулювання питання військового обліку жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту.

В умовах повномасштабної збройної агресії російської федерації проти України питання безперебійного забезпечення населення лікарськими засобами має важливе значення для стабільності системи охорони здоров'я та життєдіяльності громад. Аптечні заклади у багатьох населених пунктах, особливо у прифронтових та віддалених територіях, фактично виконують функцію важливого елементу соціальної інфраструктури, оскільки часто залишаються єдиним місцем, де громадяни можуть отримати необхідні лікарські засоби.

Наразі Україна стикається з гострою проблемою кадрового дефіциту у багатьох галузях економіки, зокрема у сфері охорони здоров'я та фармації. Вже спостерігається суттєве скорочення кадрового потенціалу.

Значна частина фахівців була змушена змінити місце проживання, переїхати до інших регіонів України або виїхати за кордон. Частина працівників мобілізована або змінила сферу діяльності, що призводить до скорочення кадрового потенціалу. У результаті значна кількість аптечних закладів, особливо у сільських та прифронтових громадах, стикається з труднощами щодо забезпечення належної кількості фармацевтичних працівників.

За таких умов створення додаткових бар'єрів для працевлаштування кваліфікованих фахівців лише поглиблює проблему кадрового голоду та негативно впливає на функціонування системи охорони здоров'я.

Ситуація ускладнюється низкою нормативних бар'єрів, пов'язаних із застосуванням законодавства щодо військового обліку жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту. Зокрема, після виключення постановою

Кабінету Міністрів України №563 від 16.05.2024 пункту 51 Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, роботодавці фактично втратили можливість працевлаштовувати жінок, які мають відповідну освіту, але не отримали військово-обліковий документ.

Водночас значна частина таких осіб раніше обґрунтовано розраховувала на можливість поступово врегулювати свій обліковий статус до 31 грудня 2026 року відповідно до положень постанови Кабінету Міністрів України № 1487 від 30.12.2022.

Відповідно до чинного законодавства в Україні неможливо офіційно працевлаштувати військовозобов'язаних осіб без військово-облікового документа, оскільки це розцінюється як порушення вимог трудового законодавства та правил військового обліку. За прийняття працівника без такого документа роботодавцю загрожує штраф у розмірі від 34 000 до 59 500 грн. При цьому працівник повинен надати паперовий військово-обліковий документ або електронний документ через систему «Резерв+», а роботодавець зобов'язаний перевірити його наявність та актуальність.

У зв'язку з цим аптечні заклади де-юре не можуть прийняти на роботу кандидатів із медичною або фармацевтичною освітою за відсутності відповідного військово-облікового документа. З огляду на стратегічну роль аптечних закладів у системі охорони здоров'я, особливо у прифронтових та віддалених громадах, зазначена проблема безпосередньо створює штучний бар'єр для працевлаштування кваліфікованих фахівців та суттєво поглиблює кадровий дефіцит у фармацевтичній галузі. У ряді населених пунктів саме нестача фармацевтичних працівників стає фактором, який ускладнює або унеможливлює безперебійну роботу аптечних закладів та доступ населення до лікарських засобів. Наслідком цього є ускладнення діяльності аптечних закладів та потенційне погіршення доступності лікарських засобів для населення, особливо у громадах, де кількість аптек є обмеженою.

Водночас зазначені обмеження не сприяють досягненню мети покращення військового обліку, оскільки значна частина жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту, не звертається до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки через ризик притягнення до адміністративної відповідальності за порушення правил військового обліку.

З метою врегулювання зазначеної проблеми доцільним видається розглянути можливість відновлення правового механізму, передбаченого абзацом першим пункту 51 Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, який було виключено постановою Кабінету Міністрів України №563 від 16.05.2024. Альтернативним рішенням може бути запровадження тимчасового механізму, що дозволить укладення трудового договору з одночасним обов'язком постановки на військовий облік або приведення військово-облікових документів у відповідність протягом визначеного строку (наприклад, до 30 календарних днів).

Запровадження такого підходу дозволило б усунути штучні бар'єри для працевлаштування фахівців із фармацевтичною освітою, частково подолати кадровий дефіцит у фармацевтичній галузі та водночас забезпечити належне виконання вимог законодавства щодо військового обліку.

На депутатське звернення від 09.02.2026 № 192д9/7-2026/27741 до попереднього листа громадської організації «Асоціація фармацевтів України» від 06.02.2026 № 70/2026 з аналогічного питання Міністерством оборони України надано відповідь листом від 19.02.2026 № 220/2464 (копія додається).

Керуючись статтями 6, 16 Закону України «Про статус народного депутата України», з огляду на підвідомчість порушених питань, **прошу**:

1. Проаналізувати вплив чинного нормативного регулювання щодо військового обліку жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту, на кадрове забезпечення аптечних закладів та доступність лікарських засобів для населення, особливо у прифронтових та сільських громадах.

2. Розглянути можливість внесення змін до нормативно-правових актів або запровадження перехідного правового механізму, який дозволить працевлаштування осіб із медичною або фармацевтичною освітою із одночасним обов'язком постановки на військовий облік або приведення військово-облікових документів у відповідність протягом визначеного строку.

3. Опрацювати питання щодо доцільності відновлення правового механізму, передбаченого абзацом першим пункту 51 Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, або запровадження альтернативного тимчасового механізму, який дозволить укладення трудового договору з подальшою постановкою на військовий облік протягом визначеного строку.

Про результати розгляду порушеного питання прошу поінформувати мене і громадську організацію «Асоціація фармацевтів України» у встановлений законодавством строк.

Додатки: на 7 арк.

З повагою,

Народний депутат України
(посв. № 192),
Секретар Комітету
Верховної Ради України з питань
здоров'я нації, медичної допомоги
та медичного страхування **Яна ЗІНКЕВИЧ**

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Зінкевич Яна Вадимівна
Сертифікат: 3FAA9288358EC003040000007D3C2F005B8DE400
Дійсний до: 24.05.2027 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
192д9/7-2026/50446 від 09.03.2026
2169525

РАДА
ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини
ЛУБІНЦЮ Д.В.

копія:
громадська організація
«Асоціація фармацевтів України»
pharmukraine.ua@gmail.com

ДЕПУТАТСЬКЕ ЗВЕРНЕННЯ
(відповідно до статей 6, 16 Закону України «Про статус народного депутата України» від 17.11.1992 № 2790-XII)

Шановний Дмитре Валерійовичу!

До мене, як до народного депутата України, звернулась громадська організація «Асоціація фармацевтів України» листом від 06.03.2026 № 102/2026 щодо нормативного регулювання питання військового обліку жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту, та її впливу на реалізацію їхнього конституційного права на працю.

Відповідно до статті 43 Конституції України кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку особа вільно обирає або на яку вільно погоджується. Держава, у свою чергу, зобов'язана створювати умови для повного здійснення громадянами цього права та забезпечувати рівні можливості у виборі професії і виду трудової діяльності.

Разом з тим унаслідок змін нормативного регулювання, що стосуються ведення військового обліку жінок із медичною або фармацевтичною освітою, склалася ситуація, за якої значна кількість таких осіб фактично втратила можливість реалізувати своє право на працю за отриманою спеціальністю.

Зокрема, постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 №1487 було передбачено перехідний правовий механізм, який дозволяв жінкам, що здобули медичну або фармацевтичну освіту та не перебували на військовому обліку, поступово привести свій правовий статус у відповідність до нових вимог. Державою було встановлено строк до 31 грудня 2026 року для постановки на військовий облік, а також передбачено можливість їх працевлаштування без військово-облікового документа з одночасним

інформуванням територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки роботодавцем.

Такий підхід фактично забезпечував баланс між потребами держави у веденні військового обліку та необхідністю гарантувати громадянам реалізацію їхніх трудових прав.

Однак постановою Кабінету Міністрів України №563 від 16.05.2024 зазначений перехідний механізм було скасовано шляхом виключення пункту 51 Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів. У результаті відсутність військово-облікового документа почала розглядатися як підстава для відмови у працевлаштуванні, хоча встановлений державою строк для постановки на військовий облік формально не завершився.

Фактично це призвело до ситуації, коли поведінка осіб, яка відповідала чинному правовому регулюванню на момент її здійснення, після зміни підзаконного акта почала породжувати негативні правові наслідки для таких осіб. Таким чином відбулося ретроспективне погіршення правового становища громадян.

Крім того, відповідно до чинного законодавства роботодавець не має права прийняти на роботу військовозобов'язану особу без військово-облікового документа. За порушення цієї вимоги передбачена адміністративна відповідальність, а розмір штрафу для роботодавця становить від 34 000 до 59 500 гривень. У зв'язку з цим роботодавці фактично позбавлені можливості приймати на роботу жінок, які мають медичну або фармацевтичну освіту, але не перебувають на військовому обліку.

Таким чином значна кількість осіб фактично опинилася у ситуації, коли вони не можуть бути працевлаштовані за отриманою професією, незважаючи на наявність відповідної освіти та готовність працювати. Подібна ситуація створює непропорційне обмеження права на працю та суперечить принципу правової визначеності, який є складовою принципу верховенства права.

Особливої актуальності ця проблема набуває в умовах воєнного стану, коли Україна вже стикається з гострим кадровим дефіцитом у сфері охорони здоров'я та фармацевтичній галузі. У ряді громад, особливо прифронтових, нестача фармацевтичних працівників безпосередньо впливає на доступність лікарських засобів для населення.

За таких умов обмеження можливості працевлаштування осіб із медичною або фармацевтичною освітою не лише створює ризики порушення їхніх трудових прав, але й має ширші соціальні наслідки для системи охорони здоров'я та забезпечення населення лікарськими засобами.

На депутатське звернення від 09.02.2026 № 192д9/7-2026/27741 до попереднього листа громадської організації «Асоціація фармацевтів України» від 06.02.2026 № 70/2026 з аналогічного питання Міністерством оборони України надано відповідь листом від 19.02.2026 № 220/2464 (копія додається).

Керуючись статтями 6, 16 Закону України «Про статус народного депутата України», прошу Вас:

1. Розглянути викладені у листі громадської організації «Асоціація фармацевтів України» від 06.03.2026 № 102/2026 обставини щодо можливого порушення права на працю осіб, які здобули медичну або фармацевтичну освіту.

2. Надати правову оцінку зазначеній ситуації з точки зору дотримання конституційних гарантій права на працю, принципу правової визначеності та легітимних очікувань громадян.

3. У разі встановлення ознак порушення прав людини – вжити заходів реагування у межах повноважень Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Про результати розгляду порушеного питання прошу поінформувати мене і громадську організацію «Асоціація фармацевтів України» у встановлений законодавством строк.

Додаток: на 7 арк.

З повагою,

Народний депутат України
(посв. № 192),
Секретар Комітету
Верховної Ради України з питань
здоров'я нації, медичної допомоги
та медичного страхування **Яна ЗІНКЕВИЧ**

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Зінкевич Яна Вадимівна
Сертифікат: 3FAA9288358EC003040000007D3C2F005B8DE400
Дійсний до: 24.05.2027 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
192д9/7-2026/50436 від 09.03.2026
2169511

РАДА
ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

Секретарю Ради національної безпеки і оборони України
УМЄРОВУ Р.Е.

копія:
громадська організація
«Асоціація фармацевтів України»
pharmukraine.ua@gmail.com

ДЕПУТАТСЬКЕ ЗВЕРНЕННЯ
(відповідно до статей 6, 16 Закону України «Про статус народного депутата України» від 17.11.1992 № 2790-XII)

Шановний Рустеме Енверовичу!

До мене, як до народного депутата України, звернулась громадська організація «Асоціація фармацевтів України» листом від 06.03.2026 № 102/2026 щодо проблеми, яка виникла у зв'язку із застосуванням законодавства про військовий облік жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту, та її впливу на функціонування фармацевтичної галузі.

В умовах повномасштабної збройної агресії російської федерації проти України питання безперебійного забезпечення населення лікарськими засобами набуває особливого значення для стабільності системи охорони здоров'я та соціальної стійкості держави. Аптечні заклади у багатьох громадах, особливо у прифронтових і віддалених територіях, фактично виконують функцію елементу критичної інфраструктури, оскільки залишаються одним із небагатьох доступних для населення джерел отримання лікарських засобів та медичних товарів.

Разом з тим, у фармацевтичній галузі спостерігається суттєве скорочення кадрового потенціалу. Значна частина фахівців була змушена змінити місце проживання, переїхати до інших регіонів України або виїхати за кордон. Окремі працівники мобілізовані або змушені змінити сферу діяльності. У результаті значна кількість аптечних закладів, особливо у сільських та прифронтових громадах, стикається з труднощами щодо забезпечення належної кількості фармацевтичних працівників.

Ситуація ускладнюється ще й низкою нормативних обмежень, пов'язаних із застосуванням законодавства щодо військового обліку жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту.

Станом на сьогодні, жінки, які здобули медичну або фармацевтичну освіту до 31.05.2025 року (пункт 50 Порядку організації та ведення військового обліку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 №1487) у значній кількості не перебувають на військовому обліку та не повідомили територіальні центри комплектування та соціальної підтримки (далі – ТЦК та СП) про наявність відповідної освіти.

Така ситуація сформувалася не внаслідок небажання виконувати обов'язки військового обліку, а через особливості правового регулювання, яке діяло після запровадження відповідних вимог.

З 1 жовтня 2023 року, після набрання чинності положеннями щодо обов'язковості військового обліку жінок із медичною або фармацевтичною спеціальністю (наказ Міністерства оборони України від 07.02.2022 №313 зі змінами від 06.09.2022 №259), державою одночасно було передбачено перехідний порядок виконання цього обов'язку.

Постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 №1487 жінкам було надано строк до 31 грудня 2026 року для постановки на військовий облік та дозволено працевлаштування без військово-облікового документа.

У зв'язку з цим значна кількість осіб обґрунтовано розраховувала здійснити постановку на облік протягом визначеного періоду без негативних наслідків і відкладала звернення до ТЦК та СП.

Після внесення змін постановою Кабінету Міністрів України №563 від 16.05.2024, якою виключено пункт 51 Порядку, для прийняття на роботу почали вимагати військово-обліковий документ. Отримання такого документа можливе лише після звернення до ТЦК та СП.

У результаті жінки, які діяли добросовісно та розраховували виконати обов'язок у наданий державою період, фактично опинилися в ситуації, коли для можливості працевлаштування вони повинні спочатку звернутися до ТЦК та СП із ризиком притягнення до адміністративної відповідальності за порушення правил військового обліку із застосуванням штрафних санкцій.

У зв'язку з цим значна частина жінок не звертається до ТЦК та СП для постановки на військовий облік, оскільки відсутність гарантій подальшого працевлаштування та отримання заробітної плати поєднується з ризиком притягнення до відповідальності і необхідністю сплати штрафу за порушення правил військового обліку під час оформлення військово-облікового документа, що створює істотне фінансове навантаження для сімейного бюджету.

Роботодавці також не можуть приймати таких фахівців на роботу. Відповідно до статті 24 Кодексу законів про працю України працівник при прийнятті на роботу має надати паперовий ВОД або електронний документ через «Резерв+», а роботодавець зобов'язаний перевірити його наявність та актуальність. Його відсутність створює ризик застосування штрафних санкцій до роботодавця у розмірі від 34 000 до 59 500 грн за порушення правил військового обліку.

Чинний порядок одночасно ускладнює працевлаштування жінок-фармацевтів і не стимулює їх добровільну постановку на військовий облік. При цьому порушене питання не стосується звільнення від виконання обов’язку, а спрямоване на створення умов, за яких його можна виконати без невиправданих негативних наслідків.

Слід враховувати, що жінки, які здобули фармацевтичну освіту, фактично не розглядаються державою як мобілізаційний ресурс у практичному вимірі, однак сьогодні їх постановка на військовий облік у значній кількості випадків супроводжується застосуванням штрафних санкцій за порушення правил військового обліку. У таких умовах значна частина жінок-фармацевтів не звертається до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки та не працевлаштовується за фахом. У результаті держава не отримує податкові надходження, зокрема податок на доходи фізичних осіб, військовий збір та інші обов’язкові платежі, які могли б надходити до бюджету у разі їх працевлаштування. За відсутності нормативних змін така ситуація з високою ймовірністю зберігатиметься і надалі, оскільки ризик притягнення до відповідальності та необхідність сплати штрафу продовжуватимуть стримувати осіб від звернення до ТЦК та СП.

З метою врегулювання зазначеної проблеми доцільним видається розглянути можливість відновлення правового механізму, передбаченого абзацом першим пункту 51 Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов’язаних та резервістів, який було виключено постановою Кабінету Міністрів України №563 від 16.05.2024. Альтернативним рішенням може бути запровадження тимчасового механізму, що дозволить укладення трудового договору з одночасним обов’язком постановки на військовий облік або приведення військово-облікових документів у відповідність протягом визначеного строку (наприклад, до 30 календарних днів).

Запровадження такого підходу дозволило б усунути штучні бар’єри для працевлаштування фахівців із фармацевтичною освітою, частково подолати кадровий дефіцит у фармацевтичній галузі та водночас забезпечити належне виконання вимог законодавства щодо військового обліку. Відновлення можливості працевлаштування жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту, без обов’язкового пред’явлення військово-облікового документа на перехідний період дозволить державі одночасно досягти кількох стратегічних цілей: забезпечити працевлаштування кваліфікованих фахівців у сфері охорони здоров’я, збільшити податкові надходження до бюджету, зменшити соціальну напругу та створити реальні умови для добровільної постановки таких осіб на військовий облік.

На депутатське звернення від 09.02.2026 № 192д9/7-2026/27741 до попереднього листа громадської організації «Асоціація фармацевтів України» від 06.02.2026 № 70/2026 з аналогічного питання Міністерством оборони України надано відповідь листом від 19.02.2026 № 220/2464 (копія додається).

Керуючись статтями 6, 16 Закону України «Про статус народного депутата України», прошу Вас:

1. Розглянути викладені у листі громадської організації «Асоціація фармацевтів України» від 06.03.2026 № 102/2026 питання впливу чинного нормативного регулювання щодо військового обліку жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту, на стабільність функціонування фармацевтичної галузі, кадрове забезпечення аптечних закладів та доступність лікарських засобів для населення в умовах воєнного стану.

2. Опрацювати зазначене питання спільно з Кабінетом Міністрів України, Міністерством охорони здоров'я України, Міністерством оборони України та іншими заінтересованими органами з метою оцінки його впливу на забезпечення безперервного доступу населення до лікарських засобів та стійкість системи охорони здоров'я.

3. Розглянути можливість ініціювання перед Кабінетом Міністрів України внесення змін до нормативно-правових актів або запровадження тимчасових правових механізмів, спрямованих на усунення бар'єрів для працевлаштування осіб із медичною та фармацевтичною освітою із одночасним забезпеченням виконання вимог законодавства щодо військового обліку.

Про результати розгляду порушеного питання прошу поінформувати мене і громадську організацію «Асоціація фармацевтів України» у встановлений законодавством строк.

Додаток: на 7 арк.

З повагою,

Народний депутат України
(посв. № 192),
Секретар Комітету
Верховної Ради України з питань
здоров'я нації, медичної допомоги
та медичного страхування **Яна ЗІНКЕВИЧ**

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Зінкевич Яна Вадимівна
Сертифікат: 3FAA9288358EC003040000007D3C2F005B8DE400
Дійсний до: 24.05.2027 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
192д9/7-2026/50441 від 09.03.2026
2169522

ДЕПАРТАМЕНТ МОБІЛІЗАЦІЇ
МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ
УКРАЇНИ
Код 26605752
“ ”_____20__ р.
№ _____

01001, м. Київ, провулок Тараса Шевченка, 12

Громадська організація “Асоціація фармацевтів України”

pharmukraine.ua@gmail.com

На № 102/2026 від 06.03.2026

У Департаменті мобілізації Міністерства оборони України за дорученням керівництва в межах компетенції розглянуто звернення народного депутата України ЗІНКЕВИЧ Я.В на лист Секретаря Ради національної безпеки і оборони України від 13 березня 2026 р. № 983/32-08/2-26 для опрацювання разом з резолюцією Першого віце-прем’єр-міністра України – Міністра енергетики України від 10 березня 2026 р. № 9047/1/1-26 звернення Громадської організації “Асоціація фармацевтів України” (далі – Громадська організація) щодо необхідності нормативного врегулювання порядку працевлаштування жінок, які здобули фармацевтичну освіту та не мають військово-облікового документа.

За результатами опрацювання повідомляється, Громадською організацією запропоновано розглянути можливість внесення відповідних змін до Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов’язаних та резервістів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 р. № 1487 (далі – Порядок), в частині що стосується можливості укладення трудових договорів з такими фахівцями, які мають медичну або фармацевтичну освіту, зберігаючи вимогу щодо обов’язкової поставки на військовий облік або приведення військово-облікових документів у відповідність протягом визначеного строку з моменту працевлаштування.

Водночас, відповідно до вимог пункту 50 Порядку, заклади професійної (професійно-технічної), фахової передвищої або вищої освіти, які здійснюють підготовку жінок за медичною або фармацевтичною спеціальністю, у семиденний строк після здобуття відповідної освіти подають (надсилають засобами поштового зв’язку рекомендованим поштовим відправленням з описом вкладення та повідомленням про вручення або на офіційну адресу електронної пошти, яка розміщена на офіційному веб-сайті) список таких жінок, який є підставою для внесення районними (міськими) територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки до Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов’язаних та резервістів відомостей про таких жінок як військовозобов’язаних із визначенням номера військово-облікової спеціальності (без визначення ступеня їх придатності до військової служби).

Жінки, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю, зобов’язані протягом 60 діб після здобуття відповідної освіти прибути до

ДОКУМЕНТ СЕДО
Сертифікат 3F1FC22062171FDF04000000C626000022320200
Підписувач Франко Дмитро Костянтинович
Дійсний з 10.10.2024 0:00:00 по 09.10.2026 23:59:59

Департамент мобілізації Міністерства оборони України
220/25/499 від 20.03.2026 12:36

районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки за задекларованим/зареєстрованим місцем їх проживання для визначення ступеня їх придатності до військової служби.

Згідно з положеннями Закону України “Про військовий обов’язок і військову службу” (далі – Закон) здійснюється правове регулювання відносин між державою і громадянами України у зв’язку з виконанням ними конституційного обов’язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, а також визначення загальних засад проходження в Україні військової служби.

Крім того, відповідно до абзацу 2 частини 12 статті 1 Закону жінки виконують військовий обов’язок на рівних засадах із чоловіками (за винятком випадків, передбачених законодавством з питань охорони материнства та дитинства, а також заборони дискримінації за ознакою статі), що включає прийняття в добровільному порядку (за контрактом) та призов на військову службу, проходження військової служби, проходження служби у військовому резерві, виконання військового обов’язку в запасі та дотримання правил військового обліку.

Разом з тим, слід звернути увагу на Закон України “Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків”, метою якого є досягнення паритетного становища жінок і чоловіків у всіх сферах життєдіяльності суспільства шляхом правового забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, ліквідації дискримінації за ознакою статі та застосування спеціальних тимчасових заходів, спрямованих на усунення дисбалансу між можливостями жінок і чоловіків реалізовувати рівні права, надані їм Конституцією і законами України.

За результатами опрацювання зазначається, що запропоновані Громадською організацією зміни до Порядку на даний час вважаються недоцільними в умовах дії правового режиму воєнного стану. Реалізація таких змін може створити передумови для фактичного невиконання громадянами вимог щодо ведення військового обліку, що не узгоджується з положеннями Закону, а також може негативно вплинути на функціонування системи військового обліку, зокрема призвести до зростання випадків ухилення від виконання військового обов’язку.

Також повідомляється, що після припинення дії правового режиму воєнного стану порушене у зверненні питання може бути додатково опрацьоване оборонним відомством з можливістю подальшого врегулювання шляхом внесення відповідних змін до нормативно-правових актів у встановленому порядку.

Заступник директора департаменту –
начальник управління організації функціонування
системи військового обліку і бронювання
Департаменту мобілізації Міністерства оборони України
полковник Дмитро ФРАНКО

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
проспект Повітряних Сил, 6, м.Київ, 03168
тел.: (044) 230-73-30
E-mail: admou@post.mil.gov.ua
web: www.mod.gov.ua
код згідно з ЄДРПОУ 00034022

MINISTRY OF DEFENCE OF UKRAINE
6, Povitrianykh Syl Avenue, Kyiv, 03168, Ukraine
phone: (044) 230-74-67
E-mail: admou@post.mil.gov.ua
web: www.mod.gov.ua

№_____ від _____20__р.

Народному депутату України
Яні ЗІНКЕВИЧ

На № 192д9/7-2026/27741 від 09.02.2026

Шановна пані Яно !

У Міністерстві оборони України розглянуто Ваше депутатське звернення в інтересах Громадської організації “Асоціація фармацевтів України” стосовно надання роз’яснень з питань застосування законодавства про військовий облік жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту.

За результатами розгляду звернення заявника поінформовано встановленим порядком, копія відповіді додається.

Додаток: на 3 арк.

З повагою

Заступник Міністра оборони України
генерал-лейтенант Євген МОЙСЮК

Анастасія Кравченко 0991686224

ДОКУМЕНТ СЕДО
Сертифікат 3F1FC22062171FDF0400000086B7000075850200
Підписувач Мойсюк Євген Георгійович
Дійсний з 11.02.2025 0:00:00 по 10.02.2027 23:59:59

Міністерство оборони України
220/2464 від 19.02.2026 17:33

Згідно з оригіналом

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ЗБРОЙНІ СИЛИ УКРАЇНИ
ВІЙСЬКОВА ЧАСТИНА А0105
Код ЄДРПОУ 22991037

"13" 02 2026 р.
№ 116/2/1/ 11221

вулиця Дегтярівська, 19, м. Київ, 04119

Громадська організація
"Асоціація фармацевтів України"
вул. Академіка Богомольця, 7/14,
приміщення 182, к. 83
01015, м. Київ
pharmukraine.ua@gmail.com

На № 70/2026 від 06.02.2026

В Центральному управлінні персоналу штабу Командування Сухопутних військ Збройних Сил України за дорученням та в межах повноважень розглянуто Ваш лист до народного депутата України Яни Зінкевич стосовно надання роз'яснень з питань застосування законодавства про військовий облік жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту.

За результатами розгляду інформуємо, правове регулювання відносин між державою і громадянами України у зв'язку з виконанням ними конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, а також визначення загальних засад проходження в Україні військової служби здійснюється Законом України "Про військовий обов'язок і військову службу" (далі – Закон).

Відповідно до абзацу 2 частини 12 статті 1 Закону жінки виконують військовий обов'язок на рівних засадах із чоловіками (за винятком випадків, передбачених законодавством з питань охорони материнства та дитинства, а також заборони дискримінації за ознакою статі), що включає прийняття в добровільному порядку (за контрактом) та призов на військову службу, проходження військової служби, проходження служби у військовому резерві, виконання військового обов'язку в запасі та дотримання правил військового обліку.

Положеннями абзацу 2 частини 11 статті 1 Закону визначено, що жінки, які придатні до проходження військової служби за станом здоров'я та віком і закінчили заклади професійної, фахової передвищої або вищої освіти та здобули медичну або фармацевтичну спеціальність, підлягають взяттю на військовий облік військовозобов'язаних.

В розумінні статті 40 Закону України "Про освіту" після успішного завершення навчання за освітньою програмою здобувачі освіти (крім вихованців дошкільних закладів освіти) отримують відповідний документ про освіту, який видається закладами освіти та іншими суб'єктами освітньої діяльності.

Отже, жінки, які закінчили заклади професійної, фахової передвищої або вищої освіти та здобули медичну або фармацевтичну спеціальність, що підтверджується відповідним документом про освіту, підлягають взяттю на

Згідно з оригіналом

військовий облік військовозобов'язаних за умови придатності до проходження військової служби за станом здоров'я та віком.

Пунктом 50 Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1487 (із змінами) (далі – Порядок) визначається, що заклади професійної (професійно-технічної), фахової передвищої або вищої освіти, які здійснюють підготовку жінок за медичною або фармацевтичною спеціальністю, у семиденний строк після здобуття відповідної освіти подають (надсилають засобами поштового зв'язку рекомендованим поштовим відправленням з описом вкладення та повідомленням про вручення або на офіційну адресу електронної пошти, яка розміщена на офіційному веб-сайті) список таких жінок за формою згідно з додатком 14 до Порядку до районних (міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки за задекларованим/зареєстрованим місцем проживання таких жінок.

Інформація, що міститься у зазначеному списку, є підставою для внесення районними (міськими) територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки до Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів відомостей про таких жінок як військовозобов'язаних із визначенням номера військово-облікової спеціальності (без визначення ступеня їх придатності до військової служби).

Жінки, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю, зобов'язані протягом 60 діб після здобуття відповідної освіти прибути до районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки за задекларованим/зареєстрованим місцем їх проживання для визначення ступеня їх придатності до військової служби.

Водночас, відповідно до вимог пункту 51 Порядку керівники державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій повідомляють відповідним районним (міським) територіальним центрам комплектування та соціальної підтримки про жінок, які працюють у зазначених органах, на підприємствах, в установах та організаціях та які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю і не перебувають на військовому обліку у районних (міських) територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки.

Непрацевлаштовані жінки прибувають самостійно до відповідного районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки з метою взяття їх на військовий облік військовозобов'язаних.

Поруч з цим, маємо зазначити, що з метою ведення персонального військового обліку на державні органи, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації покладаються певні обов'язки, визначені пунктом 34 Порядку.

Розглядаючи Ваш лист в частині уточнення поширення положень абзацу 3 пункту 11 статті 1 Закону на жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту, слід звернути увагу на Закон України "Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків", метою якого є досягнення паритетного

Згідно з оригіналом

становища жінок і чоловіків у всіх сферах життєдіяльності суспільства шляхом правового забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, ліквідації дискримінації за ознакою статі та застосування спеціальних тимчасових заходів, спрямованих на усунення дисбалансу між можливостями жінок і чоловіків реалізовувати рівні права, надані їм Конституцією і законами України.

Отже, жінки, які мають спеціальність та/або професію, споріднену з відповідною військово-обліковою спеціальністю, визначеною в переліку, затвердженому Міністерством оборони України, та придатні до проходження військової служби за станом здоров'я та віком, крім жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту, беруться на військовий облік військовозобов'язаних за їх бажанням. Перелік спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями, після одержання яких жінки беруться на військовий облік військовозобов'язаних затверджений наказом Міністерства оборони України від 11.10.2021 № 313 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства оборони № 35 від 07.02.2022).

Враховуючи викладене, з метою ведення військового обліку законодавцем організований та забезпечений механізм правового регулювання належного функціонування системи військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

Начальник Центрального управління персоналу
штабу Командування Сухопутних військ
Збройних Сил України

Микола КАЧАНЕНКО

Анастасія Кравченко 0991686224

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
"АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ"
Ідентифікаційний код юридичної особи: 43359310
Місцезнаходження: Україна, 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14, приміщення 182, к. 83

Вих. 115/2026 від 20.03.2026 року

Народному депутату України
ЗІНКЕВИЧ Я.В.

01008, м. Київ, вул. Грушевського, 5
yana_zinkevych@rada.gov.ua

Шановна Яно Вадимівно!

Громадська організація «Асоціація фармацевтів України» (далі – АФУ, Асоціація) висловлює Вам щиру вдячність за увагу до порушеного нами питання та за направлення відповідного депутатського звернення щодо необхідності нормативного врегулювання порядку працевлаштування жінок, які здобули фармацевтичну освіту та не мають військово-облікового документа.

Асоціацією опрацьовано відповідь Департаменту мобілізації Міністерства оборони України, надану за результатами розгляду Вашого звернення. Однак змушені зазначити, що викладена у листі позиція не усуває порушену нами практичну проблему та фактично не дає відповіді на ключове питання – яким чином забезпечити можливість легального працевлаштування жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту, але з об'єктивних причин не мають оформленого військово-облікового документа, в умовах гострого кадрового дефіциту у фармацевтичній галузі, особливо у прифронтових регіонах.

Звертаємо увагу, що проблема кадрового дефіциту у фармацевтичному секторі безпосередньо впливає на безперервність роботи аптечних закладів і доступність лікарських засобів для населення. Актуальність цього питання підтверджується, зокрема, позицією Харківської обласної військової адміністрації, викладеною у листі від 09.03.2026 № 01-43/2109, адресованому Прем'єр-міністру України, у якому окремо порушено питання кадрового дефіциту у фармацевтичній галузі регіону.

Особливо критична ситуація склалася у прифронтових громадах, де аптеки фактично виконують функцію важливого елементу соціальної інфраструктури. У багатьох таких населених пунктах медична інфраструктура була пошкоджена або працює з обмеженнями, у зв'язку з чим саме аптечні заклади залишаються одним із небагатьох доступних для населення джерел отримання лікарських засобів. За таких умов нестача кваліфікованих кадрів призводить до скорочення режиму роботи аптек, а в окремих випадках – створює ризик припинення їх діяльності.

З початком повномасштабної збройної агресії значна частина працівників фармацевтичної галузі була змушена змінити місце проживання, переїхати до інших регіонів України або виїхати за кордон. Більшість таких фахівців становлять жінки, які фактично перемістилися до інших громад та намагаються працевлаштуватися за фахом у нових аптечних закладах. Частина з них не оформлювала статус внутрішньо переміщеної особи, однак

стикається з труднощами при працевлаштуванні через відсутність військово-облікових документів або необхідність врегулювання питань військового обліку за новим місцем проживання. У результаті значна кількість кваліфікованих жінок-фармацевтів, які готові працювати та забезпечувати населення лікарськими засобами, фактично не можуть реалізувати своє право на працю.

У відповіді Міністерства оборони України основний акцент зроблено на чинному порядку взяття таких жінок на військовий облік після здобуття освіти, зокрема шляхом подання закладами освіти відповідних списків та обов'язку особи прибути до територіального центру комплектування та соціальної підтримки протягом 60 діб. Однак зазначений підхід не враховує тієї фактичної ситуації, яка склалася на практиці.

Проблема полягає не у відсутності формального нормативного обов'язку стати на військовий облік, а в тому, що значна кількість жінок, які здобули фармацевтичну освіту, фактично не працевлаштовуються через відсутність оформленого військово-облікового документа, тоді як роботодавці, побоюючись порушення правил військового обліку та трудового законодавства, відмовляються укладати з ними трудові договори. У результаті наявний кадровий ресурс не може бути використаний аптечними закладами, а проблема кадрового дефіциту лише поглиблюється.

Однією з причин виникнення зазначеної ситуації є особливості правового регулювання військового обліку жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту. Частиною п'ятою статті 1 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» передбачено, що жінки, які мають медичну або фармацевтичну спеціальність, підлягають взяттю на військовий облік. Водночас протягом тривалого часу держава не забезпечила належного організаційного механізму реалізації цього обов'язку. З метою врегулювання ситуації постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1487 було встановлено перехідний правовий режим, відповідно до якого жінки, які здобули медичну або фармацевтичну освіту та не перебували на військовому обліку, могли працевлаштовуватися без військово-облікового документа, а роботодавець лише повідомляв про таких працівників відповідний територіальний центр комплектування та соціальної підтримки. Таким жінкам було надано строк до 31.12.2026 для постановки на військовий облік.

Фактично держава встановила модель поступового приведення правового статусу таких осіб у відповідність до нових вимог без втрати ними можливості працювати, що сформувало у зазначеної категорії осіб обґрунтовані та легітимні очікування, що до завершення встановленого строку їх право на працю не буде обмежене. Однак постановою Кабінету Міністрів України від 16.05.2024 № 563 відповідну норму було виключено. Унаслідок цього правове регулювання було змінено достроково, попри те, що раніше держава надала таким жінкам строк до 31.12.2026 для приведення свого правового статусу у відповідність до нових вимог. Таким чином, зміна підзаконного регулювання фактично поклала негативні наслідки на осіб, які діяли добросовісно та обґрунтовано розраховували на можливість постановки на військовий облік у межах встановленого перехідного періоду.

Після виключення зазначеної норми відсутність військово-облікового документа фактично почала застосовуватися як підстава для відмови у працевлаштуванні. Водночас отримання такого документа можливе лише після звернення до територіального центру комплектування та соціальної підтримки. На практиці таке звернення для значної кількості осіб пов'язане з ризиком притягнення до адміністративної відповідальності за порушення правил військового обліку та накладення штрафу. За таких умов значна частина жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту, утримується від звернення до ТЦК та СП для постановки

на військовий облік, оскільки, не маючи гарантій подальшого працевлаштування та отримання заробітної плати, вони об'єктивно не готові нести додаткові фінансові витрати, пов'язані зі сплатою штрафу. Для багатьох це становить істотне навантаження на сімейний бюджет.

На переконання Асоціації, запропоновані нами зміни не були спрямовані на ухилення від виконання військового обов'язку чи послаблення системи військового обліку. Навпаки, суть пропозиції полягала у створенні перехідного і контрольованого механізму, який би дозволяв укладення трудового договору з одночасним обов'язком особи протягом визначеного строку стати на військовий облік або привести військово-облікові документи у відповідність. Такий підхід, на нашу думку, не руйнує систему військового обліку, а навпаки, сприяє її реальному функціонуванню, оскільки дозволяє поєднати інтереси держави у сфері обліку з інтересами системи охорони здоров'я та права громадян на працю.

Окремо звертаємо увагу, що у листі Міністерства оборони України зроблено висновок про недоцільність запропонованих змін в умовах дії воєнного стану з огляду на можливі ризики для системи військового обліку. Проте, на наш погляд, така оцінка не враховує, що чинна модель уже зараз не забезпечує належного балансу між обов'язком щодо військового обліку та можливістю реалізації права на працю. Більше того, відсутність перехідного механізму фактично спонукає частину осіб взагалі не вступати у трудові відносини за фахом, що не сприяє ні належному веденню військового обліку, ні забезпеченню фармацевтичної допомоги населенню.

Слід також ураховувати, що жінки, які здобули фармацевтичну освіту, фактично не розглядаються державою як мобілізаційний ресурс у практичному вимірі. Однак на практиці їх постановка на військовий облік у значній кількості випадків супроводжується ризиком застосування штрафних санкцій за порушення правил військового обліку. У таких умовах значна частина жінок-фармацевтів не звертається до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки та не працевлаштовується за фахом. Як наслідок, держава не отримує податкові надходження, зокрема податок на доходи фізичних осіб, військовий збір та інші обов'язкові платежі, які могли б надходити до бюджету у разі їх офіційного працевлаштування. За відсутності нормативних змін така ситуація з високою ймовірністю зберігатиметься й надалі, оскільки ризик притягнення до відповідальності та необхідність сплати штрафу і надалі стримуватимуть осіб від звернення до ТЦК та СП.

Водночас у разі відновлення норми, яка дозволяє працевлаштування жінок без військово-облікового документа на перехідний період, значна частина таких фахівців зможе офіційно працевлаштуватися. Це забезпечить надходження податків до бюджету, дозволить частково зменшити кадровий дефіцит у фармацевтичній сфері та водночас створить умови, за яких такі особи поступово стануть на військовий облік без надмірного ризику фінансових санкцій. Таким чином, держава одночасно досягне кількох публічних інтересів: забезпечення функціонування системи охорони здоров'я, наповнення бюджету та належного ведення військового обліку.

З урахуванням викладеного вважаємо, що порушене питання потребує подальшого міжвідомчого опрацювання із залученням Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства оборони України, Кабінету Міністрів України, Харківської обласної військової адміністрації та представників професійної фармацевтичної спільноти. На наш погляд, саме такий формат дозволить напрацювати рішення, яке одночасно забезпечить дотримання вимог законодавства про військовий облік, не створюючи при цьому непропорційних перешкод для працевлаштування кваліфікованих фармацевтичних працівників. Доцільним вбачається проведення відповідної робочої зустрічі або робочої наради за участю вказаних суб'єктів.

У зв’язку з цим будемо щиро вдячні за можливість подальшого сприяння у просуванні зазначеного питання, зокрема шляхом ініціювання додаткового депутатського звернення або робочого обговорення за участю представників заінтересованих органів державної влади та професійної спільноти.

Додатки:

1. Копія листа Департаменту мобілізації Міністерства оборони України за результатами розгляду звернення народного депутата України Зінкевич Я.В щодо необхідності нормативного врегулювання порядку працевлаштування жінок, які здобули фармацевтичну освіту та не мають військово-облікового документа від 20.03.2026 №220/25/499.
2. Копія листа Харківської обласної військової адміністрації щодо кадрового дефіциту у фармацевтичній галузі та його впливу на доступність лікарських засобів для населення від 09.03.2026 № 01-43/2109.

З повагою,

Голова Організації,

Голова Правління Організації **Олена ОМЕЛЬЧУК**

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ "АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ" 43359310 УКРАЇНА

ПРЕДСТАВНИК
Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008, тел. (044) 298-70-33 E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua

Голові громадської організації «Асоціація фармацевтів України»

Олені ОМЕЛЬЧУК

pharmukraine.ua@gmail.com

Шановна пані Олено!

За результатом розгляду Вашого звернення до народного депутата України Яни Зінкевич щодо нормативного регулювання питання військового обліку жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту, та його впливу на реалізацію їхнього конституційного права на працю повідомляю.

З метою всебічного з'ясування обставин справи, на підставі статті 101 Конституції України, статей 13, 17, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», статті 28 Закону України «Про звернення громадян» до Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України направлений відповідний лист.

З огляду на зазначене та оскільки порушене питання потребує здійснення подальшої перевірки, інформую про прийняте рішення щодо відкриття провадження за Вашим зверненням.

Ураховуючи необхідність здійснення додаткових заходів контролю, подальший розгляд звернення буде здійснено у межах провадження відповідно до Положення про порядок здійснення провадження Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у справах про порушення прав і свобод людини і громадянина, затвердженого наказом Уповноваженого від 10.03.2023 № 30.15/23.

Про результати провадження Вас буде поінформовано додатково.

У разі незгоди з наданою відповіддю Ви маєте право оскаржити її в адміністративному або у судовому порядку.

З повагою
Представник Уповноваженого
з соціальних та економічних прав **Олена КОЛОБРОДОВА**

Орищенко Євгенія 298-70-71

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
№161.6/3/76.5/26/НД/40.2 від 19.03.2026
КЕП: Колобродова О. В. 19.03.2026 16:48
368DC35ECECB2DC104000000788E0100CFC80500

СЕКРЕТАРІАТ
Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008, тел. (044) 298-70-33
E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 21661556

Голові громадської організації «Асоціація фармацевтів України»

Олені ОМЕЛЬЧУК

pharmukraine.ua@gmail.com

Шановна пані Олено!

За результатом розгляду Вашого звернення до народного депутата України Яни Зінкевич щодо нормативного регулювання питання військового обліку жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту, та його впливу на реалізацію їхнього конституційного права на працю повідомляємо.

Межі повноважень та спосіб, у який має право діяти Уповноважений, визначені Конституцією України та Законом України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» від 23 грудня 1997 року № 776/97-ВР (далі – Закон № 776/97-ВР). Згідно з частиною другою статті 4 Закону № 776/97-ВР діяльність Уповноваженого доповнює існуючі засоби захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина, не скасовує їх і не тягне перегляду компетенції державних органів, які забезпечують захист і поновлення порушених прав і свобод.

Відповідно до частини одинадцятої статті 1 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» жінки, які придатні до проходження військової служби за станом здоров'я та віком і закінчили заклади професійної, фахової передвищої або вищої освіти та здобули медичну або фармацевтичну спеціальність, підлягають взяттю на військовий облік військовозобов'язаних.

Пунктом 51 постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 р. № 1487 «Про затвердження Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів» передбачено, що керівники державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій повідомляють відповідним районним (міським) територіальним центрам комплектування та соціальної підтримки про жінок, які працюють у зазначених органах, на підприємствах, в установах та організаціях та які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю і не

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
№390.6/3/76.5/26/НД/40.2 від 12.05.2026
КЕП: ЦИБАЛОВА Г. В. 12.05.2026 11:27
5E984D526F82F38F04000000C4FBFA01717BEB06

перебувають на військовому обліку у районних (міських) територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки.

Непрацевлаштовані жінки прибувають самостійно до відповідного районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки з метою взяття їх на військовий облік військовозобов'язаних.

У своєму зверненні Ви зазначаєте, що постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 р. № 1487 «Про затвердження Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів» було передбачено перехідний правовий механізм, який дозволяв жінкам, що здобули медичну або фармацевтичну освіту та не перебували на військовому обліку, працевлаштовуватися як невійськовозобов'язаним до кінця 2026 року.

Однак постановою Кабінету Міністрів України від 16 травня 2024 р. № 563 «Про внесення змін до Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів» (далі – постанова № 563) ця норма була виключена і на даний час роботодавці не мають права приймати на роботу військовозобов'язаних жінок без військово – облікового документу.

На Вашу думку, така дострокова зміна правового регулювання має негативні наслідки для жінок, що здобули медичну або фармацевтичну освіту та не перебували на військовому обліку, які діяли добросовісно та обґрунтовано розраховували на можливість стати на військовий облік до 31.12.2026. У зв'язку з чим Ви просите розглянути можливість відновлення правового механізму, передбаченого абзацом першим пункту 51 Порядку організації та ведення військового обліку, який було виключено на підставі постанови № 563, або запровадження альтернативного тимчасового механізму, що дозволить укладення трудового договору з одночасним обов'язком постановки на військовий облік або приведення військово-облікових документів у відповідність протягом визначеного строку (близько 45 календарних днів).

В межах провадження з метою з'ясування фактичних обставин справи Секретаріатом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) направлено листи до Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України (далі – Мінекономіки) та Державного центру зайнятості.

У листі Мінекономіки від 01.04.2026 повідомлено Секретаріат Уповноваженого, що проаналізувавши проєкт постанови № 563, ініційований Міністерством оборони України, на предмет впливу реалізації акту на показники економічного і соціального розвитку, а також відповідності зобов'язанням України за Угодою про заснування Світової організації торгівлі, Мінекономіки погодило зазначений проєкт акта без зауважень.

Надані Державним центром зайнятості показники щодо кількості вакансій та чисельності шукачів роботи за видами діяльності «Охорона здоров'я», «Виробництво основних фармацевтичних продуктів і препаратів»,

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
№390.6/3/76.5/26/НД/40.2 від 12.05.2026
КЕП: ЦИБАЛОВА Г. В. 12.05.2026 11:27
5E984D526F82F38F04000000C4FBFA01717BEB06

«Оптова торгівля фармацевтичними товарами», «Роздрібна торгівля фармацевтичними товарами в спеціалізованих магазинах», зареєстрованих в Державній службі зайнятості у період з 2021 по 2025 рік, не демонструють значних диспропорцій між кількістю вакансій та чисельністю шукачів роботи і не підтверджують кадровий дефіцит у сфері охорони здоров'я та фармацевтичній галузі після прийняття постанови № 563.

Суб'єкт нормотворення не надавав на погодження (опрацювання, розгляд) до Уповноваженого проєкт постанови № 563, звернення від жінок, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю, про можливі порушення процедури чи проблеми взяття їх на військовий облік військовозобов'язаних до Секретаріату Уповноваженого не надходили.

Звертаємо Вашу увагу, що забезпечення проведення заходів мобілізації та визначення потреб Збройних Сил України на особливий період, а також опрацювання пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України і Кабінету Міністрів України, відповідно до Положення про Міністерство оборони України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 р. № 671, віднесено до компетенції Міністерства оборони України.

З огляду на викладене вище, правові підстави для вжиття подальших додаткових заходів реагування Уповноваженого за Вашим зверненням відсутні, провадження за зверненням завершено.

Просимо з розумінням ставитися до того, що Уповноважений у своїй діяльності має дотримуватися вимог законодавства й не може виходити за межі наданих йому повноважень.

У разі незгоди з наданою відповіддю Ви маєте право оскаржити її в адміністративному або у судовому порядку.

З повагою
Заступник Керівника Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини **Ганна ЦИБАЛОВА**

Орищенко Євгенія 298 70 71

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
№390.6/3/76.5/26/НД/40.2 від 12.05.2026
КЕП: ЦИБАЛОВА Г. В. 12.05.2026 11:27
5E984D526F82F38F04000000C4FBFA01717BEB06

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
"АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ"
Ідентифікаційний код юридичної особи: 43359310
Місцезнаходження: Україна, 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14, приміщення 182, к. 83

Вих. 129/2026 від 06.04.2026 року

Народному депутату України
ЗАСЛАВСЬКОМУ Ю.І.

01008, м. Київ, вул. Грушевського, 5
zaslavskyy@rada.gov.ua

Шановний Юрію Івановичу!

Громадська організація «Асоціація фармацевтів України» (далі – АФУ), представлена у Раді громадського контролю при Національній службі здоров'я України та у Громадській раді при Державній службі України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, засвідчує свою повагу та звертається з приводу критичної ситуації, що склалася у фармацевтичному секторі у зв'язку з кадровим дефіцитом, який особливо загострився в умовах воєнного стану.

Фармацевтична галузь виконує критично важливу функцію забезпечення населення лікарськими засобами та медичними товарами, що набуває особливого значення в умовах воєнного стану. Водночас аптечні заклади та інші суб'єкти фармацевтичного сектору стикаються з гострим дефіцитом кваліфікованих кадрів, насамперед жінок, які мають фармацевтичну освіту та відповідно до чинного законодавства підлягають взяттю на військовий облік.

Ситуація обумовлена нормативно-правовими змінами у сфері військового обліку.

Зокрема, наказом Міністерства оборони України від 07 лютого 2022 року № 35 «Про внесення змін до наказу Міністерства оборони України від 11 жовтня 2021 року № 313» (зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 21 березня 2022 року за № 348/37684) було внесено зміни до Переліку спеціальностей та/або професій, споріднених із відповідними військово-обліковими спеціальностями, після одержання яких жінки беруться на військовий облік військовозобов'язаних.

Подальше нормативне врегулювання було здійснено постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 року № 1487 «Про затвердження Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів».

Водночас відповідно до абзацу першого пункту 51 Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, у редакції, чинній станом на дату набрання чинності зазначеною постановою, жінки, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю та не перебували на військовому обліку у відповідних районних (міських) територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки, могли працевлаштовуватися як невійськовозобов'язані до кінця 2026 року.

Однак постановою Кабінету Міністрів України від 16 травня 2024 року № 563 «Про внесення змін до Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів» зазначене положення було виключено, що фактично призвело до скасування перехідного механізму та ускладнило можливість працевлаштування таких осіб.

У результаті сформувалася ситуація, за якої значна кількість кваліфікованих фахівців не може бути офіційно працевлаштована через відсутність військово-облікових документів, а роботодавці несуть ризики притягнення до відповідальності у разі прийняття таких працівників на роботу.

Таким чином, на практиці виникає системний дисбаланс: з одного боку — гострий кадровий дефіцит у фармацевтичному секторі, з іншого — наявність фахівців, які не можуть реалізувати своє право на працю через регуляторні обмеження.

Найбільш критично ця проблема проявляється у прифронтових, сільських та віддалених громадах, де аптечні заклади часто залишаються єдиною доступною точкою отримання лікарських засобів, а їх закриття або обмеження роботи безпосередньо впливає на доступ населення до лікування.

З огляду на викладене, АФУ вважає за необхідне врегулювати зазначене питання на нормативному рівні з метою забезпечення безперебійного функціонування фармацевтичної інфраструктури та недопущення поглиблення кадрової кризи у галузі.

З огляду на вищезазначене, ПРОСИМО:

1. Розглянути викладену у цьому зверненні інформацію щодо впливу постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 року № 1487 «Про затвердження Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів» та постанови Кабінету Міністрів України від 16 травня 2024 року № 563 «Про внесення змін до Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів» на кадрову ситуацію у фармацевтичному секторі.

2. Ініціювати внесення змін до Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів з метою відновлення можливості працевлаштування жінок з медичною та фармацевтичною освітою у разі їх неперебування на військовому обліку та запровадження перехідного механізму, який передбачатиме можливість працевлаштування з одночасним обов'язком стати на військовий облік протягом визначеного строку.

3. Розглянути можливість встановлення граничного строку для приведення військово-облікових документів у відповідність після працевлаштування, зокрема до 45 календарних днів.

4. Забезпечити проведення міжвідомчого обговорення із залученням Міністерства оборони України, Міністерства охорони здоров'я України та представників професійної спільноти.

5. Поінформувати Асоціацію про результати розгляду цього звернення та вжиті за його результатами заходи у встановленому законодавством порядку на електронну адресу: pharmukraine.ua@gmail.com та поштову адресу: 01015, м. Київ, вул. Академіка Богомольця, буд. 7/14, приміщення 182, к. 83.

З повагою,

Голова Організації,

Голова Правління Організації **Олена ОМЕЛЬЧУК**

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ "АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ" 43359310 УКРАЇНА

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
"АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ"
Ідентифікаційний код юридичної особи: 43359310
Місцезнаходження: Україна, 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14, приміщення 182, к. 83

Вих. 132/2026 від 09.04.2026 року

Керівнику
Офісу Президента України
БУДАНОВУ К.О.

01220, м. Київ, вул. Банкова, 11

Шановний Кириле Олексійовичу!

Громадська організація «Асоціація фармацевтів України» (далі – АФУ), представлена у Раді громадського контролю при Національній службі здоров'я України та у Громадській раді при Державній службі України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, висловлює Вам щиру повагу та звертається у зв'язку з проблемою кадрового дефіциту у фармацевтичному секторі, яка особливо загострилася у прифронтових громадах та безпосередньо впливає на безперервність роботи аптечних закладів і доступність лікарських засобів для населення. Актуальність цього питання підтверджується, зокрема, позицією Харківської обласної військової адміністрації, викладеною у листі від 09.03.2026 № 01-43/2109, адресованому Прем'єр-міністру України, у якому окремо порушено питання кадрового дефіциту у фармацевтичній галузі регіону.

З початком повномасштабної збройної агресії значна частина працівників фармацевтичної галузі була змушена змінити місце проживання, переїхати до інших регіонів України або виїхати за кордон. Більшість таких фахівців становлять жінки, які намагаються працевлаштуватися за фахом у нових громадах, однак стикаються з труднощами через відсутність військово-облікових документів або необхідність попереднього врегулювання питань військового обліку за новим місцем проживання. У результаті значна кількість кваліфікованих жінок-фармацевтів, які готові працювати та забезпечувати населення лікарськими засобами, фактично не можуть реалізувати своє право на працю.

Однією з причин виникнення цієї ситуації є особливості правового регулювання військового обліку жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту. Частиною п'ятою статті 1 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» передбачено, що жінки, які мають медичну або фармацевтичну спеціальність, підлягають взяттю на військовий облік. З метою врегулювання ситуації постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1487 було встановлено перехідний правовий режим, відповідно до якого жінки, які здобули медичну або фармацевтичну освіту та не перебували на військовому обліку, могли працевлаштовуватися без військово-облікового документа, а роботодавець лише повідомляв про таких працівників відповідний територіальний центр комплектування та соціальної підтримки. Таким жінкам було надано строк до 31.12.2026 для постановки на військовий облік.

Фактично держава встановила модель поступового приведення правового статусу таких осіб у відповідність до нових вимог без втрати ними можливості працювати, що сформувало у них обґрунтовані та легітимні очікування щодо збереження права на працю до завершення встановленого строку. Однак постановою Кабінету Міністрів України від 16.05.2024 № 563 відповідну норму було виключено. Унаслідок цього правове регулювання було змінено достроково. Таким чином, зміна підзаконного регулювання фактично поклала негативні наслідки на осіб, які діяли добросовісно та обґрунтовано розраховували на можливість постановки на військовий облік у межах встановленого перехідного періоду.

Після виключення зазначеної норми відсутність військово-облікового документа фактично почала застосовуватися як підстава для відмови у працевлаштуванні. Водночас отримання такого документа можливе лише після звернення до територіального центру комплектування та соціальної підтримки, що для значної кількості осіб пов'язане з ризиком притягнення до адміністративної відповідальності за порушення правил військового обліку та накладення штрафу. За таких умов значна частина жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту, утримується від звернення до ТЦК та СП, оскільки без гарантій подальшого працевлаштування та отримання заробітної плати вони об'єктивно не готові нести додаткові фінансові витрати, пов'язані зі сплатою штрафу.

Отже, чинне правове регулювання у сфері військового обліку жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту, у поєднанні з фактичними обмеженнями щодо їх працевлаштування створює додаткові перешкоди для залучення кваліфікованих фахівців до роботи в аптечних закладах. Це суперечить інтересам системи охорони здоров'я, а також цілям державної політики щодо забезпечення належного кадрового потенціалу у відповідних сферах.

Слід також ураховувати, що жінки, які здобули фармацевтичну освіту, фактично не розглядаються державою як мобілізаційний ресурс у практичному вимірі, однак на практиці їх постановка на військовий облік супроводжується ризиком застосування штрафних санкцій. Як наслідок, значна частина жінок-фармацевтів не звертається до ТЦК та СП та не працевлаштовується за фахом, а держава, своєю чергою, не отримує податкові надходження, зокрема податок на доходи фізичних осіб, військовий збір та інші обов'язкові платежі, які могли б надходити до бюджету у разі їх офіційного працевлаштування.

За відсутності нормативних змін така ситуація з високою ймовірністю зберігатиметься й надалі. Однак у разі відновлення норми, яка дозволяє працевлаштування жінок без військово-облікового документа на перехідний період, значна частина таких фахівців зможе офіційно працевлаштуватися. Це забезпечить надходження податків до бюджету, дозволить частково зменшити кадровий дефіцит у фармацевтичній сфері та водночас створить умови, за яких такі особи поступово стануть на військовий облік без надмірного ризику фінансових санкцій. Таким чином, держава одночасно досягне кількох публічних інтересів: забезпечення функціонування системи охорони здоров'я, наповнення бюджету та належного ведення військового обліку.

До звернення додається порівняльна таблиця, в якій викладено пропозицію щодо повернення абзацу першого пункту 51 Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів у редакції, що діяла до 18.05.2024.

У зв'язку з викладеним **ПРОСИМО ВАС**:

1. Сприяти розгляду на рівні Офісу Президента України проблеми кадрового дефіциту у фармацевтичному секторі, спричиненого чинним правовим регулюванням військового обліку жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту.

2. Підтримати ініціювання міжвідомчого обговорення щодо відновлення або запровадження перехідного правового механізму, який дозволить працевлаштування таких осіб з одночасним обов'язком постановки на військовий облік протягом визначеного строку.

3. Посприяти організації робочої зустрічі за участю представників Офісу Президента України, Кабінету Міністрів України, Міністерства оборони України, Міністерства охорони здоров'я України, Харківської обласної військової адміністрації та представників професійної фармацевтичної спільноти з метою врегулювання зазначеного питання.

4. Поінформувати Асоціацію фармацевтів України про результати розгляду цього звернення у встановленому законодавством порядку на електронну адресу: pharmukraine.ua@gmail.com та за поштовою адресою: 01015, м. Київ, вул. Академіка Богомольця, буд. 7/14, приміщ. 182, к. 83.

Додатки:

1. Копія листа Харківської обласної військової адміністрації від 09.03.2026 № 01-43/2109.

2. Копії листів Громадської організації «Асоціація фармацевтів України» до Міністерства оборони України щодо необхідності нормативного врегулювання порядку працевлаштування жінок, які здобули фармацевтичну освіту та не мають військово-облікового документа

3. Копія відповіді Департаменту мобілізації Міністерства оборони України на лист Громадської організації «Асоціація фармацевтів України» №220/25/478 від 16.03.2026

4. Копія відповіді Міністерства оборони України на лист Громадської організації «Асоціація фармацевтів України» №220/3077 від 03.03.2026

5. Порівняльна таблиця щодо пропозиції повернення абзацу першого пункту 51 Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів у редакції, що діяла до 18.05.2024

З повагою
Голова ГО «АФУ»,
Голова Правління
ГО «АФУ»

Олена ОМЕЛЬЧУК

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ "АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ" 43359310 УКРАЇНА

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ

вул. Сумська, 64, м. Харків, 61002, тел/факс (057) 342-77-92
E-mail: obladm@kharkivoda.gov.ua, https://kharkivoda.gov.ua, код ЄДРПОУ 23912956

09.03.2026 № 01-43/2109 на № _____ від _____

Прем'єр-міністру України

Юлії СВИРИДЕНКО

Шановна пані Юліє!

Харківська обласна військова адміністрація висловлює стурбованість ситуацією, що склалася через кадровий дефіцит у фармацевтичному секторі Харківської області.

Фармацевтична галузь виконує критично важливу функцію забезпечення населення лікарськими засобами та медичними товарами, що набуває особливого значення в умовах воєнного стану. Разом з тим, підприємства фармацевтичної галузі регіону стикаються з гострим дефіцитом кваліфікованих кадрів, насамперед жінок-фармацевтів, які відповідно до чинного законодавства підлягають військовому обліку.

Ситуація обумовлена таким:

Наказом Міністерства оборони України від 07 лютого 2022 року № 35 «Про внесення змін до наказу Міністерства оборони України від 11 жовтня 2021 року № 313», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 21 березня 2022 року за № 348/37684, були, зокрема внесені зміни до Переліку спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями, після одержання яких жінки беруться на військовий облік військовозобов'язаних, затвердженого наказом Міністерства оборони України від 11 жовтня 2021 року № 313, а також доручено Головнокомандувачу Збройних Сил України забезпечити взяття жінок на військовий облік військовозобов'язаних згідно з Переліком спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями, після одержання яких жінки беруться на військовий облік військовозобов'язаних, з 01 жовтня 2023 року.

Постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 року № 1487 (далі – постанова № 1487) затверджено Порядок організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів (далі – Порядок).

Відповідно до абзацу першого пункту 51 Порядку, в редакції станом на 05.01.2023 (дата набрання чинності постановою № 1487), жінки, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю та не перебували на військовому обліку у відповідних районних (міських) територіальних центрах

000663

комплектування та соціальної підтримки (не отримували військово-обліковий документ) до затвердження цього Порядку, можуть працевлаштовуватися як невійськовозобов'язані до кінця 2026 року.

Втім пунктом 12 Змін, що вносяться до Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 16 травня 2024 року № 563 «Про внесення змін до Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів», абзац перший пункту 51 Порядку було виключено.

З огляду на викладене та з метою сталого забезпечення населення, зокрема Харківської області лікарськими засобами та медичними товарами, Харківська обласна військова адміністрація звертається з пропозицією внести відповідні зміни до Порядку, передбачивши можливість прийняття на роботу жінок з медичною або фармацевтичною освітою у разі їх неперебування на військовому обліку або за наявності військово-облікових документів, оформлених не в повному обсязі, із встановленням граничного строку для приведення таких документів у відповідність (до 45 календарних днів з дня працевлаштування).

З повагою

Начальник обласної
військової адміністрації Олег СИНЄГУБОВ

Євген Іванов
Ірина Коновалова (050) 159 15 97

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
"АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ"
Ідентифікаційний код юридичної особи: 43359310
Місцезнаходження: Україна, 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14, приміщення 182, к. 83

Вих. 71/2026 від 06.02.2026 року

Міністру оборони України
ФЕДОРОВУ М.А.

03168, м. Київ, проспект Повітряних сил України, 6
admou@post.mil.gov.ua

Щодо надання роз'яснення з питань застосування законодавства про військовий облік жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту

Шановний Михайле Альбертовичу!

Громадська організація «Асоціація фармацевтів України» (далі – АФУ), представлена в Раді громадського контролю при Національній службі здоров'я України та в Громадській раді при Державній службі України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, цим листом засвідчує Вам свою повагу та звертається з огляду на таке.

В умовах дії воєнного стану особливого значення набуває забезпечення єдиного, узгодженого та правомірного застосування норм законодавства у сфері виконання військового обов'язку.

У межах своєї статутної діяльності АФУ як професійне об'єднання, що представляє інтереси фармацевтичних працівників у взаємодії з органами державної влади, отримує численні запитання від роботодавців сфери охорони здоров'я щодо практичного застосування норм законодавства про військовий облік. Для аптечних закладів та інших суб'єктів господарювання принциповим є розуміння реального обсягу їхніх обов'язків і меж відповідальності з метою уникнення різного трактування законодавства на практиці.

Так, відповідно до абзацу другого пункту 11 статті 1 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» (далі – Закон):

жінки, які придатні до проходження військової служби за станом здоров'я та віком, закінчили заклади професійної, фахової передвищої або вищої освіти та здобули медичну або фармацевтичну спеціальність, підлягають взяттю на військовий облік військовозобов'язаних.

Водночас відповідно до абзацу третього пункту 11 статті 1 Закону:

жінки, які мають спеціальність та/або професію, споріднену з відповідною військово-обліковою спеціальністю, визначеною в переліку, затвердженому Міністерством оборони України, та придатні до проходження військової служби за станом здоров'я та віком, крім осіб, зазначених в абзаці другому цього пункту, беруться на військовий облік військовозобов'язаних за їхнім бажанням.

З огляду на співвідношення положень зазначених вище норм Закону на практиці виникає потреба в офіційному роз'ясненні щодо порядку їх застосування, зокрема в уточненні, чи поширюється положення абзацу третього пункту 11 статті 1 Закону на жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту, з урахуванням застереження, передбаченого абзацом другим цього пункту.

Крім того, пунктом 10 статті 1 Закону передбачено обов'язок громадян України, зокрема тих, які підлягають взяттю на військовий облік, уточнювати персональні дані протягом 60 днів з дня набрання чинності указом Президента України про оголошення мобілізації шляхом звернення до центру надання адміністративних послуг, через електронний кабінет призовника, військовозобов'язаного або резервіста чи безпосередньо до територіального центру комплектування та соціальної підтримки.

Виконання військового обов'язку громадянами України відповідно до Закону забезпечують державні органи, органи місцевого самоврядування, утворені відповідно до законів України військові формування, а також територіальні центри комплектування та соціальної підтримки, які є уповноваженими органами у сфері організації та ведення військового обліку.

З огляду на викладене АФУ виходить з того, що взяття жінок на військовий облік військовозобов'язаних, у тому числі жінок, які здобули медичну або фармацевтичну спеціальність, належить до повноважень відповідних районних (міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, а не роботодавців.

Разом з тим пунктом 51 Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 року № 1487 (зі змінами) (далі – Порядок), визначено, що керівники державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій повідомляють відповідні районні (міські) територіальні центри комплектування та соціальної підтримки про жінок, які працюють у таких суб'єктах, здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю та не перебувають на військовому обліку.

Порядком також передбачено, що непрацевлаштовані жінки прибувають до відповідних районних (міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки самостійно з метою взяття їх на військовий облік, а також окремо врегульовано питання взяття на військовий облік за бажанням жінок, які мають спеціальність та/або професію, споріднену з відповідною військово-обліковою спеціальністю, крім осіб, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю.

У зв'язку з наведеним у практичній діяльності роботодавців виникає потреба в офіційному роз'ясненні щодо обсягу та меж виконання цього правового обов'язку, а також щодо правових наслідків для підприємств у випадках, коли роботодавець виконав вимогу щодо інформування відповідного територіального центру комплектування та соціальної підтримки, за відсутності в нього визначених законодавством механізмів впливу на подальше взяття такої працівниці на військовий облік.

З урахуванням викладеного вище та з метою належного інформування роботодавців і фахівців фармації щодо порядку застосування зазначених норм у практичній діяльності АФУ звертається з проханням:

1. забезпечити надання офіційних роз’яснень з питань застосування законодавства у сфері військового обліку жінок з медичною або фармацевтичною освітою, порушених у цьому зверненні, у тому числі щодо участі роботодавців у відповідних правовідносинах та можливих правових наслідків для підприємств;

2. поінформувати АФУ про результати розгляду цього звернення та вжиті заходи у встановленому законодавством порядку на електронну адресу: pharmukraine.ua@gmail.com, а також за поштовою адресою: 01015, м. Київ, вул. Академіка Богомольця, буд. 7/14, приміщ. 182, к. 83.

АФУ підтверджує готовність сприяти поширенню офіційних роз’яснень серед суб’єктів господарювання та фахівців фармації.

З повагою

Голова Організації

Голова Правління Організації

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ "АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ" 43359310 УКРАЇНА

Олена ОМЕЛЬЧУК

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
"АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ"
Ідентифікаційний код юридичної особи: 43359310
Місцезнаходження: Україна, 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14, приміщення 182. к. 83

№ 03/2026 від 09.01.2026р.
на №116/2/1/111395 **від** 03.12.2025р.

Головнокомандувачу Збройних Сил України, генералу СИРСЬКОМУ О.С.

КОПІЯ:
Міністерство оборони України

Генеральний штаб Збройних Сил України:

zsu@mil.gov.ua
mil_doc@post.mil.gov.ua
admou@post.mil.gov.ua
zvernenja_gromadjan_vsp@post.mil.gov.ua

Щодо: пропозицій відносно кадрового забезпечення аптечних закладів у період дії воєнного стану та військового обліку жінок

Шановний Олександре Станіславовичу!

Громадська організація «Асоціація фармацевтів України» (далі – АФУ), представлена у Раді громадського контролю при Національній службі здоров'я України та в Громадській раді при Держлікслужбі України, засвідчує Вам свою повагу та висловлюємо вдячність за розгляд нашого звернення від 20.11.2025 року №30/2026 з пропозиціями щодо врегулювання низки практичних питань, пов'язаних із кадровим забезпеченням аптечних закладів під час воєнного стану.

АФУ отримало відповідь від 03.12.2025 р., в якій рекомендується при подальшому плануванні кадрової політики та за наявності об'єктивної проблеми у кадровому забезпеченні, здійснювати добір працівників за рахунок осіб, які не підлягають призову на військову службу під час мобілізації (ветеранів, звільнених з військової служби, пенсіонерів, призовників, жінок, осіб, які вже мають встановлене право на відстрочку).

Проаналізувавши вказану відповідь, дозвольте зазначити про наступне.

Нагальне питання виникає у працевлаштуванні фахівців - фармацевтів, категорії «жінки», які є майже єдиною, що може забезпечити послаблення кадрової нестачі працівників фармацевтичної галузі та відповідно до Закону України «Про військовий

обов'язок і військову службу» жінки-фармацевти є військовозобов’язаними і можуть бути призвані на військову службу під час мобілізації у випадках, передбачених чинним законодавством України.

Саме жінки, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю, зобов’язані протягом 60 діб після здобуття відповідної освіти прибути до районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки за задекларованим/зареєстрованим місцем їх проживання для визначення ступеня їх придатності до військової служби (п. 50 Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов’язаних та резервістів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1487).

Основною і нагальної проблемою є при працевлаштуванні фармацевтів-жінок, які у зв’язку зі збройною агресією рф чи за сімейними обставинами (декретна відпустка, догляд за близькими та ін.) не змогли вчасно стати на військовий облік, страх отримання штрафу від 17 тис. грн. не маючи стабільного заробітку та, відповідно, бажання працювати за професією фармацевт. У зв’язку з чим аптеки потерпають від гострого кадровим дефіциту фармацевтів, особливо критична ситуація фіксується у прифронтових громадах, де кадровий дефіцит став системною перешкодою для безперебійної роботи аптек.

Упродовж останнього року Кабінетом Міністрів України було ухвалено низку нормативно-правових актів, спрямованих на врегулювання вимог до роботи аптечних закладів, зокрема у частині кадрового забезпечення. Розуміючи необхідність неухильного дотримання європейських та міжнародних стандартів, Уряд водночас встановив низку тимчасових винятків на період дії воєнного стану, покликаних забезпечити безперервність доступу населення до лікарських засобів у найбільш вразливих громадах, але існуюча частина бар’єрів пов’язана з вимогами щодо військового обліку, можливістю працевлаштування працівників, зокрема жінок, аптечних закладів.

З огляду на це нами було узагальнено пропозиції, спрямовані на подолання кадрової кризи та забезпечення безперервної роботи аптек у прифронтових і сільських громадах та забезпечення населення лікарськими засобами.

Відтак, подаємо на Ваш розгляд наші пропозиції щодо уточнення процедур працевлаштування фармацевтичних фахівців – жінок аптечної галузі в період дії воєнного стану, а сутність відповідної пропозиції полягає у створенні нормативних умов, які дозволять аптечним закладам оперативно залучати до роботи фахівців – жінок із медичною чи фармацевтичною освітою, навіть якщо такі кандидати тимчасово не перебувають на військовому обліку або мають військово-облікові документи, оформлені не в повному обсязі.

Пропонується передбачити можливість укладення трудових договорів з такими фахівцями - **жінками,** водночас зберігаючи вимогу щодо обов’язкової постановки на військовий облік або приведення військово-облікового документа у відповідність протягом 30 днів з моменту працевлаштування.

Наголошуємо, що запровадження цієї ініціативи стосується виключно фахівців аптечних закладів **жіночої статті**, яким належить мати військово-облікові документи у та повинні стати на військовий облік в установленому порядку. Впровадження цієї ініціативи надасть можливіть оперативного зменшення кадрового дефіциту в аптечних закладах,

забезпечення безперервності їх роботи, особливо у громадах із підвищеним навантаженням, створення легального та контрольованого механізму залучення персоналу, зменшення ризику різночитань і помилкових відмов у працевлаштуванні, а також підвищення рівня доступності лікарських засобів для населення.

У зв'язку з викладеним,

ПРОСИМО:

1. Розглянути можливість підтримати викладені питання та прийняття відповідного рішення, що можуть бути потрібні для забезпечення кадрової стабільності аптечних закладів.

2. Повідомити АФУ про результати розгляду звернення та заходи, які будуть вжиті Міністерством оборони України в межах компетенції на адресу: 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14, приміщення 182, к. 83, pharmukraine.ua@gmail.com.

АФУ підтверджує готовність до подальшого діалогу та надання додаткових матеріалів.

Додатки:

1. Копія листа ГО «АФУ» від 20.11.2025 в 1 прим. на 3 арк.,
2. Копія листа МО України від 03.12.2025 в 1 прим на 1 арк.,
3. Копія листа МО України від 03.12.2025 в 1 прим на 2 арк.

З повагою

Голова Організації,
Голова Правління Організації **Олена ОМЕЛЬЧУК**

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ "АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ" 43359310 УКРАЇНА

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
"АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ"
Ідентифікаційний код юридичної особи: 43359310
Місцезнаходження: Україна, 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14, приміщення 182. к. 83

№ 30/2025 від 20.11.2025 р.

Головнокомандувачу Збройних Сил України, генералу

СИРСЬКОМУ О.С.

копія:

Міністерство оборони України

Генеральний штаб Збройних Сил України:

zsu@mil.gov.ua

mil_doc@post.mil.gov.ua

admou@post.mil.gov.ua

zvernenja_gromadjan_vsp@post.mil.gov.ua

Щодо: пропозицій відносно кадрового забезпечення аптечних закладів у період дії воєнного стану

Шановний Олександре Станіславовичу!

Громадська організація «Асоціація фармацевтів України» (далі – АФУ), представлена у Раді громадського контролю при Національній службі здоров'я України та в Громадській раді при Держлікслужбі України, засвідчує Вам свою повагу та звертається з пропозиціями щодо врегулювання низки практичних питань, пов'язаних із кадровим забезпеченням аптечних закладів під час воєнного стану.

На сьогодні більшість аптек зіштовхнулися з гострим кадровим дефіцитом фармацевтів. З початком повномасштабної збройної агресії значна частина фахівців була вимушена залишити свої домівки, переїхати в інші регіони України або виїхати за кордон. Особливо критична ситуація фіксується у прифронтових громадах, де кадровий дефіцит став системною перешкодою для безперебійної роботи аптек.

Упродовж останнього року Кабінетом Міністрів України було ухвалено низку нормативно-правових актів, спрямованих на врегулювання вимог до роботи аптечних закладів, зокрема у частині кадрового забезпечення. Розуміючи необхідність неухильного дотримання європейських та міжнародних стандартів, Уряд водночас встановив низку тимчасових винятків на період дії воєнного стану, покликаних забезпечити безперервність доступу населення до лікарських засобів у найбільш вразливих громадах.

Існуюча частина бар'єрів пов'язана з вимогами щодо військового обліку, можливістю працевлаштування та підходами до бронювання працівників аптечних закладів.

З огляду на це нами було узагальнено пропозиції, спрямовані на подолання кадрової кризи та забезпечення безперервної роботи аптек у прифронтових і сільських громадах та забезпечення населення лікарськими засобами.

Відтак, далі по тексту цього звернення подаємо на Ваш розгляд наші пропозиції щодо уточнення процедур працевлаштування фахівців аптечної галузі в період дії воєнного стану

Пропозиції спрямовано на усунення ситуації, коли аптечні заклади де-юре не можуть прийняти на роботу кандидатів із медичною або фармацевтичною освітою через формальні обмеження, що особливо критично для аптек у прифронтових та сільських громадах (зокрема, що вони ще не перебувають на військовому обліку або мають документи, оформлені не у повному обсязі). На практиці це створює штучний бар'єр для працевлаштування та поглиблює кадровий дефіцит, особливо у прифронтових і сільських громадах.

Відтак, сутність відповідної пропозиції полягає у створенні нормативних умов, які дозволять аптечним закладам оперативно залучати до роботи фахівців із медичною чи фармацевтичною освітою, навіть якщо такі кандидати тимчасово не перебувають на військовому обліку або мають військово-облікові документи, оформлені не в повному обсязі.

Таким чином, **пропонується передбачити можливість укладення трудових договорів з такими фахівцями, водночас зберігаючи вимогу щодо обов'язкової постановки на військовий облік або приведення військово-облікового документа у відповідність протягом 30 днів з моменту працевлаштування**.

Для практичної реалізації цієї пропозиції вбачається за необхідне надання узгоджених міжвідомчих роз'яснень щодо можливості прийому на роботу таких кандидатів із встановленням чітких вимог до строків та порядку приведення військово-облікових документів у відповідність, а також уніфікація підходів між Держлікслужбою, МОЗ та іншими заінтересованими органами влади.

За потреби може бути опрацьоване питання внесення уточнень до чинних нормативно-правових актів для забезпечення однозначної правозастосовної практики на місцях.

Очікуваними результатами реалізації цієї ініціативи є оперативне зменшення кадрового дефіциту в аптечних закладах, забезпечення безперервності їх роботи, особливо у громадах із підвищеним навантаженням, створення легального та контрольованого механізму

залучення персоналу, зменшення ризику різночитань і помилкових відмов у працевлаштуванні, а також підвищення рівня доступності лікарських засобів для населення.

У зв'язку з викладеним,

ПРОСИМО:

1. Розглянути можливість підтримати викладені питання та, у разі прийняття відповідного рішення, поінформувати дотичні органи державної влади про їх актуальність, необхідність міжвідомчої координації та можливі нормативні уточнення, що можуть бути потрібні для забезпечення кадрової стабільності аптечних закладів.

2. Розглянути можливість надання офіційних роз'яснень щодо порядку прийняття на роботу фахівців з медичною або фармацевтичною освітою у випадках, коли вони ще не перебувають на військовому обліку або мають військово-облікові документи, оформлені не в повному обсязі, із визначенням граничного строку для приведення таких документів у відповідність (наприклад, до 30 днів), а також щодо уніфікованого підходу ТЦК та СП до таких ситуацій, щоб уникнути помилкових відмов у працевлаштуванні.

3. Повідомити АФУ про результати розгляду звернення та заходи, які будуть вжиті Держлікслужбою в межах компетенції на адресу: 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14, приміщення 182, к. 83, pharmukraine.ua@gmail.com.

АФУ підтверджує готовність до подальшого діалогу та надання додаткових матеріалів.

Голова Організації,
Голова Правління Організації **Олена ОМЕЛЬЧУК**

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ "АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ" 43359310 УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
проспект Повітряних Сил, 6, м.Київ, 03168
тел.: (044) 230-73-30
E-mail: admou@post.mil.gov.ua
web: www.mod.gov.ua
код згідно з ЄДРПОУ 00034022

MINISTRY OF DEFENCE OF UKRAINE
6, Povitrianykh Syl Avenue, Kyiv, 03168, Ukraine
phone: (044) 230-74-67
E-mail: admou@post.mil.gov.ua
web: www.mod.gov.ua

№_____ від _____20__р.

Народному депутату України
Вікторії ВАГНЄР

На № 384д9/7-2026/39221 від 23.02.2026

Шановна пані Вікторіє!

У Міністерстві оборони України опрацьоване Ваше депутатське звернення щодо внесення змін до Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1487 (далі – Порядок), стосовно удосконалення механізмів взяття на військовий облік осіб жіночої статі, які до 2024 року здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю.

За результатами опрацювання повідомляється.

На виконання вимог Закону України № 3633-IX від 11.04.2024 "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань проходження військової служби, мобілізації та військового обліку" Кабінетом Міністрів України прийнято постанову № 563 від 16.05.2024 щодо внесення змін до Порядку організації ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів. Зазначені нормативно-правові акти прийняті з метою покращення стану військового обліку та активізації заходів мобілізації в державі.

Разом із тим, значна кількість громадян України, у тому числі особи жіночої статі, у визначені законом терміни не виконали вимоги Законів України щодо обов'язку:

ДОКУМЕНТ СЕДО
Сертифікат 3F1FC22062171FDF0400000086B7000075850200
Підписувач Мойсюк Євген Георгійович
Дійсний з 11.02.2025 0:00:00 по 10.02.2027 23:59:59

Міністерство оборони України
220/3077 від 03.03.2026 19:02

протягом 60 днів уточнити адресу проживання, номери засобів зв'язку, адреси електронної пошти (за наявності електронної пошти) та інші персональні дані *(з дня набрання чинності закону України № 3633-IX від 11.04.2024)*;

до 05.06.2025 проходження повторного медичного огляду з метою визначення придатності до військової служби особами, які були визнані обмежено придатними до військової служби (крім осіб, визнаних в установленому порядку особами з інвалідністю) *(з дня набрання чинності закону України № 3621-IX від 21.03.2024)*.

Тому вважаємо, що надана Вами пропозиція, щодо повернення редакції пункту 51 Порядку, у частині працевлаштування жінок без військово-облікового документа, не збільшить кількість бажаючих працювати за вищезазначеними спеціальностями.

Також повідомляємо, що з метою спрощення процедури взяття на військовий облік осіб жіночої статті, за ініціативою Міністерства оборони України Кабінетом Міністрів України прийнято постанову № 916 від 30.07.2025 "Про внесення до деяких постанов Кабінету Міністрів України змін щодо окремих питань ведення військового обліку та призову громадян під час мобілізації", щодо взяття на військовий облік таких осіб без їх особистої явки, на підставі повідомлень закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої або вищої освіти, які здійснюють підготовку жінок за медичною або фармацевтичною спеціальністю.

З повагою

Заступник Міністра оборони України
генерал-лейтенант Євген МОЙСЮК

Анатолій Божкевич (044)62-238-16

ДЕПАРТАМЕНТ МОБІЛІЗАЦІЇ
МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ
УКРАЇНИ
Код 26605752
“ ” _____20__ р.
№ _____
01001, м. Київ, провулок Тараса Шевченка, 12

Громадська організація “Асоціація фармацевтів України”

pharmukraine.ua@gmail.com

01015, м. Київ, вул. Академіка Богомольця, буд. 7/14, приміщ. 182, к. 83.

На № 102/2026 від 06.03.2026

У Департаменті мобілізації Міністерства оборони України за дорученням керівництва в межах компетенції розглянуто резолюцію Віце-прем’єр-міністра України – Міністра енергетики України до звернення народного депутата України Зінкевич Я. В. на лист Громадської організації “Асоціація фармацевтів України” щодо необхідності нормативного врегулювання порядку працевлаштування жінок, які здобули фармацевтичну освіту та не мають військово-облікового документа.

За результатами опрацювання повідомляється, що Громадською організацією “Асоціація фармацевтів України” запропоновано внести зміни до Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов’язаних та резервістів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 р. № 1487 (далі – Порядок), в частині що стосується можливості укладення трудових договорів з такими фахівцями, які мають медичну або фармацевтичну освіту, зберігаючи вимогу щодо обов’язкової поставки на військовий облік або приведення військово-облікових документів у відповідність протягом визначеного строку з моменту працевлаштування.

Довідково: *згідно з пунктом 51 Порядку, керівники державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій повідомляють відповідним районним (міським) територіальним центрам комплектування та соціальної підтримки про жінок, які працюють у зазначених органах, на підприємствах, в установах та організаціях та які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю і не перебувають на військовому обліку у районних (міських) територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки.*

Непрацевлаштовані жінки прибувають самостійно до відповідного районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки з метою взяття їх на військовий облік військовозобов’язаних.

ДОКУМЕНТ СЕДО
Сертифікат 3F1FC22062171FDF04000000DC45000068870200
Підписувач Юзвенко Роман Станіславович
Дійсний з 12.02.2025 0:00:00 по 11.02.2027 23:59:59

Департамент мобілізації Міністерства оборони України
220/25/478 від 16.03.2026 18:08

Ураховуючи вищевикладене інформується, що механізм правового врегулювання належного функціонування системи військового обліку призовників, військовозобов’язаних та резервістів організовано та забезпечено.

Директор Департаменту мобілізації
Міністерства оборони України
полковник Роман ЮЗВЕНКО

Аліна Яловик (044) 2936045

Додаток до листа ГО «АФУ» від 09.04.2026р. №132/2026

Порівняльна таблиця щодо пропозиції повернення абзацу першого пункту 51 Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів

У чинній редакції пункту 51 абзац перший виключено постановою Кабінету Міністрів України від 16.05.2024 № 563.

Положення	Було до 18.05.2024	Стало після 18.05.2024	Пропонується
Абзац перший пункту 51	Жінки, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю та не перебували на військовому обліку у відповідних районних (міських) територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки (не отримували військово-обліковий документ) до затвердження цього Порядку, можуть працевлаштовуватися як невійськовозобов'язані до кінця 2026 року.	**Абзац перший пункту 51 виключено** на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 16.05.2024 № 563.	**Повернути абзац перший пункту 51 у редакції, що діяла до 18.05.2024:**«Жінки, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю та не перебували на військовому обліку у відповідних районних (міських) територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки (не отримували військово-обліковий документ) до затвердження цього Порядку, можуть працевлаштовуватися як невійськовозобов'язані до кінця 2026 року.»
Абзац другий пункту 51	Керівники державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій повідомляють відповідним районним (міським) територіальним центрам комплектування та соціальної підтримки про жінок, які працюють у зазначених органах, на підприємствах, в установах та організаціях та які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю і не перебувають на військовому обліку у районних (міських) територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки.	Без змін.	Залишити без змін.
Абзац третій пункту 51	Непрацевлаштовані жінки прибувають самостійно до відповідного районного	Без змін.	Залишити без змін.

	(міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки з метою взяття їх на військовий облік військовозобов'язаних.		
Абзац четвертий пункту 51	Жінки, які мають спеціальність та/або професію, споріднену з відповідною військово-обліковою спеціальністю, визначеною у переліку, затвердженому Міноборони, крім тих, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю, та придатні до проходження військової служби за станом здоров'я та віком, беруться на військовий облік військовозобов'язаних за їх бажанням на загальних засадах, визначених цим Порядком.	Без змін.	Залишити без змін.

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
"АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ"
Ідентифікаційний код юридичної особи: 43359310
Місцезнаходження: Україна, 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14, приміщення 182, к. 83

Вих. 133/2026 від 13.04.2026 року

Народному депутату України
ІВЧЕНКУ Вадиму

01008, м. Київ, вул. Грушевського, 5
ivchenko@rada.gov.ua

Шановний Вадиме Євгеновичу!

Громадська організація «Асоціація фармацевтів України» (далі – АФУ), представлена у Раді громадського контролю при Національній службі здоров'я України та у Громадській раді при Державній службі України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, висловлює Вам щиру повагу та звертається у зв'язку з проблемою кадрового дефіциту у фармацевтичному секторі, яка особливо загострилася у прифронтових громадах та безпосередньо впливає на безперервність роботи аптечних закладів і доступність лікарських засобів для населення.

Актуальність цього питання підтверджується, зокрема, позицією Харківської обласної військової адміністрації, викладеною у листі від 09.03.2026 № 01-43/2109, адресованому Прем'єр-міністру України, у якому окремо порушено питання кадрового дефіциту у фармацевтичній галузі регіону.

З початком повномасштабної збройної агресії значна частина працівників фармацевтичної галузі була змушена змінити місце проживання, переїхати до інших регіонів України або виїхати за кордон. Більшість таких фахівців становлять жінки, які намагаються працевлаштуватися за фахом у нових громадах, однак стикаються з труднощами через відсутність військово-облікових документів або необхідність попереднього врегулювання питань військового обліку за новим місцем проживання. У результаті значна кількість кваліфікованих жінок-фармацевтів, які готові працювати та забезпечувати населення лікарськими засобами, фактично не можуть реалізувати своє право на працю.

Однією з причин виникнення цієї ситуації є особливості правового регулювання військового обліку жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту. Частиною п'ятою статті 1 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» передбачено, що жінки, які мають медичну або фармацевтичну спеціальність, підлягають взяттю на військовий облік. Водночас протягом тривалого часу держава не забезпечила належного організаційного механізму реалізації цього обов'язку.

З метою врегулювання ситуації постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1487 було встановлено перехідний правовий режим, відповідно до якого жінки, які здобули медичну або фармацевтичну освіту та не перебували на військовому обліку, могли працевлаштовуватися без військово-облікового документа, а роботодавець лише повідомляв про таких працівників відповідний територіальний центр комплектування та соціальної підтримки. Таким жінкам було надано строк до 31.12.2026 для постановки на військовий облік.

Фактично держава встановила модель поступового приведення правового статусу таких осіб у відповідність до нових вимог без втрати ними можливості працювати, що сформувало у них обґрунтовані та легітимні очікування щодо збереження права на працю до завершення встановленого строку. Однак постановою Кабінету Міністрів України від 16.05.2024 № 563 відповідну норму було виключено. Унаслідок цього правове регулювання було змінено достроково. Таким чином, зміна підзаконного регулювання фактично поклала негативні наслідки на осіб, які діяли добросовісно та обґрунтовано розраховували на можливість постановки на військовий облік у межах встановленого перехідного періоду.

Після виключення зазначеної норми відсутність військово-облікового документа фактично почала застосовуватися як підстава для відмови у працевлаштуванні. Однак отримання такого документа можливе лише після звернення до територіального центру комплектування та соціальної підтримки (далі – ТЦК та СП), що для значної кількості осіб пов'язане з ризиком притягнення до адміністративної відповідальності за порушення правил військового обліку та накладення штрафу. За таких умов значна частина жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту, утримується від звернення до ТЦК та СП, оскільки без гарантій подальшого працевлаштування та отримання заробітної плати вони об'єктивно не готові нести додаткові фінансові витрати, пов'язані зі сплатою штрафу.

Отже, чинне правове регулювання у сфері військового обліку жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту, у поєднанні з фактичними обмеженнями щодо їх працевлаштування створює додаткові перешкоди для залучення кваліфікованих фахівців до роботи в аптечних закладах. Це суперечить інтересам системи охорони здоров'я, а також цілям державної політики щодо забезпечення належного кадрового потенціалу у відповідних сферах.

Слід також враховувати, що жінки, які здобули фармацевтичну освіту, фактично не розглядаються державою як мобілізаційний ресурс у практичному вимірі, однак на практиці їх постановка на військовий облік супроводжується ризиком застосування штрафних санкцій. Як наслідок, значна частина жінок-фармацевтів не звертається до ТЦК та СП та не працевлаштовується за фахом, а держава, своєю чергою, не отримує податкові надходження, зокрема податок на доходи фізичних осіб, військовий збір та інші обов'язкові платежі, які могли б надходити до бюджету у разі їх офіційного працевлаштування.

За відсутності нормативних змін така ситуація з високою ймовірністю зберігатиметься й надалі. Однак у разі відновлення норми, яка дозволяє працевлаштування жінок без військово-облікового документа на перехідний період, значна частина таких фахівців зможе офіційно працевлаштуватися. Це забезпечить надходження податків до бюджету, дозволить частково зменшити кадровий дефіцит у фармацевтичній сфері та водночас створити умови, за яких такі особи поступово стануть на військовий облік без надмірного ризику фінансових санкцій. Таким чином, держава одночасно досягне кількох публічних інтересів: забезпечення функціонування системи охорони здоров'я, наповнення бюджету та належного ведення військового обліку.

До звернення додається порівняльна таблиця, в якій викладено пропозицію щодо повернення абзацу першого пункту 51 Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів у редакції, що діяла до 18.05.2024.

У зв'язку з викладеним **ПРОСИМО ВАС**:

1. Сприяти розгляду проблеми кадрового дефіциту у фармацевтичному секторі, спричиненого чинним правовим регулюванням військового обліку жінок, які здобули медичну

або фармацевтичну освіту, на пленарних засіданнях Верховної Ради України та у комітеті Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки.

2. Ініціювати направлення депутатського запиту до Кабінету Міністрів України, Міністерства оборони України та Міністерства охорони здоров'я України щодо відновлення або запровадження перехідного правового механізму, який дозволить працевлаштування таких осіб з одночасним обов'язком постановки на військовий облік протягом визначеного строку.

3. Посприяти організації робочої зустрічі за участі народних депутатів України, представників Кабінету Міністрів України, Міністерства оборони України, Міністерства охорони здоров'я України, Харківської обласної військової адміністрації та представників професійної фармацевтичної спільноти з метою врегулювання зазначеного питання.

4. Поінформувати Асоціацію фармацевтів України про результати розгляду цього звернення у встановленому законодавством порядку на електронну адресу: pharmukraine.ua@gmail.com та за поштовою адресою: 01015, м. Київ, вул. Академіка Богомольця, буд. 7/14, приміщ. 182, к. 83.

Додатки:

1. Копія листа Харківської обласної військової адміністрації від 09.03.2026 № 01-43/2109
2. Копії листів Громадської організації «Асоціація фармацевтів України» до Міністерства оборони України щодо необхідності нормативного врегулювання порядку працевлаштування жінок, які здобули фармацевтичну освіту та не мають військово-облікового документа
3. Копія відповіді Департаменту мобілізації Міністерства оборони України на лист Громадської організації «Асоціація фармацевтів України» №220/25/478 від 16.03.2026
4. Копія відповіді Міністерства оборони України на лист Громадської організації «Асоціація фармацевтів України» №220/3077 від 03.03.2026
5. Порівняльна таблиця щодо пропозиції повернення абзацу першого пункту 51 Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів у редакції, що діяла до 18.05.2024.

З повагою

Голова Організації,

Голова Правління Організації **Олена ОМЕЛЬЧУК**

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ "АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ" 43359310 УКРАЇНА

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ

вул. Сумська, 64, м. Харків, 61002, тел/факс (057) 342-77-92
E-mail: obladm@kharkivoda.gov.ua, https://kharkivoda.gov.ua, код ЄДРПОУ 23912956

09.03.2026 № 01-43/2109 на № _____ від _____

Прем'єр-міністру України

Юлії СВИРИДЕНКО

Шановна пані Юліє!

Харківська обласна військова адміністрація висловлює стурбованість ситуацією, що склалася через кадровий дефіцит у фармацевтичному секторі Харківської області.

Фармацевтична галузь виконує критично важливу функцію забезпечення населення лікарськими засобами та медичними товарами, що набуває особливого значення в умовах воєнного стану. Разом з тим, підприємства фармацевтичної галузі регіону стикаються з гострим дефіцитом кваліфікованих кадрів, насамперед жінок-фармацевтів, які відповідно до чинного законодавства підлягають військовому обліку.

Ситуація обумовлена таким:

Наказом Міністерства оборони України від 07 лютого 2022 року № 35 «Про внесення змін до наказу Міністерства оборони України від 11 жовтня 2021 року № 313», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 21 березня 2022 року за № 348/37684, були, зокрема внесені зміни до Переліку спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями, після одержання яких жінки беруться на військовий облік військовозобов'язаних, затвердженого наказом Міністерства оборони України від 11 жовтня 2021 року № 313, а також доручено Головнокомандувачу Збройних Сил України забезпечити взяття жінок на військовий облік військовозобов'язаних згідно з Переліком спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями, після одержання яких жінки беруться на військовий облік військовозобов'язаних, з 01 жовтня 2023 року.

Постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 року № 1487 (далі – постанова № 1487) затверджено Порядок організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів (далі – Порядок).

Відповідно до абзацу першого пункту 51 Порядку, в редакції станом на 05.01.2023 (дата набрання чинності постановою № 1487), жінки, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю та не перебували на військовому обліку у відповідних районних (міських) територіальних центрах

000663

комплектування та соціальної підтримки (не отримували військово-обліковий документ) до затвердження цього Порядку, можуть працевлаштовуватися як невійськовозобов'язані до кінця 2026 року.

Втім пунктом 12 Змін, що вносяться до Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 16 травня 2024 року № 563 «Про внесення змін до Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів», абзац перший пункту 51 Порядку було виключено.

З огляду на викладене та з метою сталого забезпечення населення, зокрема Харківської області лікарськими засобами та медичними товарами, Харківська обласна військова адміністрація звертається з пропозицією внести відповідні зміни до Порядку, передбачивши можливість прийняття на роботу жінок з медичною або фармацевтичною освітою у разі їх неперебування на військовому обліку або за наявності військово-облікових документів, оформлених не в повному обсязі, із встановленням граничного строку для приведення таких документів у відповідність (до 45 календарних днів з дня працевлаштування).

З повагою

Начальник обласної
військової адміністрації Олег СИНЄГУБОВ

Євген Іванов
Ірина Коновалова (050) 159 15 97

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
"АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ"
Ідентифікаційний код юридичної особи: 43359310
Місцезнаходження: Україна, 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14, приміщення 182. к. 83

№ 30/2025 від 20.11.2025 р.

Головнокомандувачу Збройних Сил України, генералу

СИРСЬКОМУ О.С.

копія:

Міністерство оборони України

Генеральний штаб Збройних Сил України:

zsu@mil.gov.ua

mil_doc@post.mil.gov.ua

admou@post.mil.gov.ua

zvernenja_gromadjan_vsp@post.mil.gov.ua

Щодо: пропозицій відносно кадрового забезпечення аптечних закладів у період дії воєнного стану

Шановний Олександре Станіславовичу!

Громадська організація «Асоціація фармацевтів України» (далі – АФУ), представлена у Раді громадського контролю при Національній службі здоров'я України та в Громадській раді при Держлікслужбі України, засвідчує Вам свою повагу та звертається з пропозиціями щодо врегулювання низки практичних питань, пов'язаних із кадровим забезпеченням аптечних закладів під час воєнного стану.

На сьогодні більшість аптек зіштовхнулися з гострим кадровим дефіцитом фармацевтів. З початком повномасштабної збройної агресії значна частина фахівців була вимушена залишити свої домівки, переїхати в інші регіони України або виїхати за кордон. Особливо критична ситуація фіксується у прифронтових громадах, де кадровий дефіцит став системною перешкодою для безперебійної роботи аптек.

Упродовж останнього року Кабінетом Міністрів України було ухвалено низку нормативно-правових актів, спрямованих на врегулювання вимог до роботи аптечних закладів, зокрема у частині кадрового забезпечення. Розуміючи необхідність неухильного дотримання європейських та міжнародних стандартів, Уряд водночас встановив низку тимчасових винятків на період дії воєнного стану, покликаних забезпечити безперервність доступу населення до лікарських засобів у найбільш вразливих громадах.

Існуюча частина бар'єрів пов'язана з вимогами щодо військового обліку, можливістю працевлаштування та підходами до бронювання працівників аптечних закладів.

З огляду на це нами було узагальнено пропозиції, спрямовані на подолання кадрової кризи та забезпечення безперервної роботи аптек у прифронтових і сільських громадах та забезпечення населення лікарськими засобами.

Відтак, далі по тексту цього звернення подаємо на Ваш розгляд наші пропозиції щодо уточнення процедур працевлаштування фахівців аптечної галузі в період дії воєнного стану

Пропозиції спрямовано на усунення ситуації, коли аптечні заклади де-юре не можуть прийняти на роботу кандидатів із медичною або фармацевтичною освітою через формальні обмеження, що особливо критично для аптек у прифронтових та сільських громадах (зокрема, що вони ще не перебувають на військовому обліку або мають документи, оформлені не у повному обсязі). На практиці це створює штучний бар'єр для працевлаштування та поглиблює кадровий дефіцит, особливо у прифронтових і сільських громадах.

Відтак, сутність відповідної пропозиції полягає у створенні нормативних умов, які дозволять аптечним закладам оперативно залучати до роботи фахівців із медичною чи фармацевтичною освітою, навіть якщо такі кандидати тимчасово не перебувають на військовому обліку або мають військово-облікові документи, оформлені не в повному обсязі.

Таким чином, **пропонується передбачити можливість укладення трудових договорів з такими фахівцями, водночас зберігаючи вимогу щодо обов'язкової постановки на військовий облік або приведення військово-облікового документа у відповідність протягом 30 днів з моменту працевлаштування**.

Для практичної реалізації цієї пропозиції вбачається за необхідне надання узгоджених міжвідомчих роз'яснень щодо можливості прийому на роботу таких кандидатів із встановленням чітких вимог до строків та порядку приведення військово-облікових документів у відповідність, а також уніфікація підходів між Держлікслужбою, МОЗ та іншими заінтересованими органами влади.

За потреби може бути опрацьоване питання внесення уточнень до чинних нормативно-правових актів для забезпечення однозначної правозастосовної практики на місцях.

Очікуваними результатами реалізації цієї ініціативи є оперативне зменшення кадрового дефіциту в аптечних закладах, забезпечення безперервності їх роботи, особливо у громадах із підвищеним навантаженням, створення легального та контрольованого механізму

залучення персоналу, зменшення ризику різночитань і помилкових відмов у працевлаштуванні, а також підвищення рівня доступності лікарських засобів для населення.

У зв'язку з викладеним,

ПРОСИМО:

1. Розглянути можливість підтримати викладені питання та, у разі прийняття відповідного рішення, поінформувати дотичні органи державної влади про їх актуальність, необхідність міжвідомчої координації та можливі нормативні уточнення, що можуть бути потрібні для забезпечення кадрової стабільності аптечних закладів.

2. Розглянути можливість надання офіційних роз'яснень щодо порядку прийняття на роботу фахівців з медичною або фармацевтичною освітою у випадках, коли вони ще не перебувають на військовому обліку або мають військово-облікові документи, оформлені не в повному обсязі, із визначенням граничного строку для приведення таких документів у відповідність (наприклад, до 30 днів), а також щодо уніфікованого підходу ТЦК та СП до таких ситуацій, щоб уникнути помилкових відмов у працевлаштуванні.

3. Повідомити АФУ про результати розгляду звернення та заходи, які будуть вжиті Держлікслужбою в межах компетенції на адресу: 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14, приміщення 182, к. 83, pharmukraine.ua@gmail.com.

АФУ підтверджує готовність до подальшого діалогу та надання додаткових матеріалів.

Голова Організації,
Голова Правління Організації **Олена ОМЕЛЬЧУК**

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ "АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ" 43359310 УКРАЇНА

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
"АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ"
Ідентифікаційний код юридичної особи: 43359310
Місцезнаходження: Україна, 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14, приміщення 182. к. 83

№ 03/2026 від 09.01.2026р.
на №116/2/1/111395 **від** 03.12.2025р.

Головнокомандувачу Збройних Сил України, генералу СИРСЬКОМУ О.С.

КОПІЯ:
Міністерство оборони України

Генеральний штаб Збройних Сил України:

zsu@mil.gov.ua
mil_doc@post.mil.gov.ua
admou@post.mil.gov.ua
zvernenja_gromadjan_vsp@post.mil.gov.ua

Щодо: пропозицій відносно кадрового забезпечення аптечних закладів у період дії воєнного стану та військового обліку жінок

Шановний Олександре Станіславовичу!

Громадська організація «Асоціація фармацевтів України» (далі – АФУ), представлена у Раді громадського контролю при Національній службі здоров'я України та в Громадській раді при Держлікслужбі України, засвідчує Вам свою повагу та висловлюємо вдячність за розгляд нашого звернення від 20.11.2025 року №30/2026 з пропозиціями щодо врегулювання низки практичних питань, пов'язаних із кадровим забезпеченням аптечних закладів під час воєнного стану.

АФУ отримало відповідь від 03.12.2025 р., в якій рекомендується при подальшому плануванні кадрової політики та за наявності об'єктивної проблеми у кадровому забезпеченні, здійснювати добір працівників за рахунок осіб, які не підлягають призову на військову службу під час мобілізації (ветеранів, звільнених з військової служби, пенсіонерів, призовників, жінок, осіб, які вже мають встановлене право на відстрочку).

Проаналізувавши вказану відповідь, дозвольте зазначити про наступне.

Нагальне питання виникає у працевлаштуванні фахівців - фармацевтів, категорії «жінки», які є майже єдиною, що може забезпечити послаблення кадрової нестачі працівників фармацевтичної галузі та відповідно до Закону України «Про військовий

обов'язок і військову службу» жінки-фармацевти є військовозобов’язаними і можуть бути призвані на військову службу під час мобілізації у випадках, передбачених чинним законодавством України.

Саме жінки, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю, зобов’язані протягом 60 діб після здобуття відповідної освіти прибути до районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки за задекларованим/зареєстрованим місцем їх проживання для визначення ступеня їх придатності до військової служби (п. 50 Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов’язаних та резервістів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1487).

Основною і нагальної проблемою є при працевлаштуванні фармацевтів-жінок, які у зв’язку зі збройною агресією рф чи за сімейними обставинами (декретна відпустка, догляд за близькими та ін.) не змогли вчасно стати на військовий облік, страх отримання штрафу від 17 тис. грн. не маючи стабільного заробітку та, відповідно, бажання працювати за професією фармацевт. У зв’язку з чим аптеки потерпають від гострого кадровим дефіциту фармацевтів, особливо критична ситуація фіксується у прифронтових громадах, де кадровий дефіцит став системною перешкодою для безперебійної роботи аптек.

Упродовж останнього року Кабінетом Міністрів України було ухвалено низку нормативно-правових актів, спрямованих на врегулювання вимог до роботи аптечних закладів, зокрема у частині кадрового забезпечення. Розуміючи необхідність неухильного дотримання європейських та міжнародних стандартів, Уряд водночас встановив низку тимчасових винятків на період дії воєнного стану, покликаних забезпечити безперервність доступу населення до лікарських засобів у найбільш вразливих громадах, але існуюча частина бар’єрів пов’язана з вимогами щодо військового обліку, можливістю працевлаштування працівників, зокрема жінок, аптечних закладів.

З огляду на це нами було узагальнено пропозиції, спрямовані на подолання кадрової кризи та забезпечення безперервної роботи аптек у прифронтових і сільських громадах та забезпечення населення лікарськими засобами.

Відтак, подаємо на Ваш розгляд наші пропозиції щодо уточнення процедур працевлаштування фармацевтичних фахівців – жінок аптечної галузі в період дії воєнного стану, а сутність відповідної пропозиції полягає у створенні нормативних умов, які дозволять аптечним закладам оперативно залучати до роботи фахівців – жінок із медичною чи фармацевтичною освітою, навіть якщо такі кандидати тимчасово не перебувають на військовому обліку або мають військово-облікові документи, оформлені не в повному обсязі.

Пропонується передбачити можливість укладення трудових договорів з такими фахівцями - **жінками,** водночас зберігаючи вимогу щодо обов’язкової постановки на військовий облік або приведення військово-облікового документа у відповідність протягом 30 днів з моменту працевлаштування.

Наголошуємо, що запровадження цієї ініціативи стосується виключно фахівців аптечних закладів **жіночої статті**, яким належить мати військово-облікові документи у та повинні стати на військовий облік в установленому порядку. Впровадження цієї ініціативи надасть можливіть оперативного зменшення кадрового дефіциту в аптечних закладах,

забезпечення безперервності їх роботи, особливо у громадах із підвищеним навантаженням, створення легального та контрольованого механізму залучення персоналу, зменшення ризику різночитань і помилкових відмов у працевлаштуванні, а також підвищення рівня доступності лікарських засобів для населення.

У зв'язку з викладеним,

ПРОСИМО:

1. Розглянути можливість підтримати викладені питання та прийняття відповідного рішення, що можуть бути потрібні для забезпечення кадрової стабільності аптечних закладів.

2. Повідомити АФУ про результати розгляду звернення та заходи, які будуть вжиті Міністерством оборони України в межах компетенції на адресу: 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14, приміщення 182, к. 83, pharmukraine.ua@gmail.com.

АФУ підтверджує готовність до подальшого діалогу та надання додаткових матеріалів.

Додатки:

1. Копія листа ГО «АФУ» від 20.11.2025 в 1 прим. на 3 арк.,
2. Копія листа МО України від 03.12.2025 в 1 прим на 1 арк.,
3. Копія листа МО України від 03.12.2025 в 1 прим на 2 арк.

З повагою

Голова Організації,
Голова Правління Організації **Олена ОМЕЛЬЧУК**

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ "АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ" 43359310 УКРАЇНА

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
"АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ"
Ідентифікаційний код юридичної особи: 43359310
Місцезнаходження: Україна, 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14, приміщення 182, к. 83

Вих. 71/2026 від 06.02.2026 року

Міністру оборони України
ФЕДОРОВУ М.А.

03168, м. Київ, проспект Повітряних сил України, 6
admou@post.mil.gov.ua

Щодо надання роз'яснення з питань застосування законодавства про військовий облік жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту

Шановний Михайле Альбертовичу!

Громадська організація «Асоціація фармацевтів України» (далі – АФУ), представлена в Раді громадського контролю при Національній службі здоров'я України та в Громадській раді при Державній службі України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, цим листом засвідчує Вам свою повагу та звертається з огляду на таке.

В умовах дії воєнного стану особливого значення набуває забезпечення єдиного, узгодженого та правомірного застосування норм законодавства у сфері виконання військового обов'язку.

У межах своєї статутної діяльності АФУ як професійне об'єднання, що представляє інтереси фармацевтичних працівників у взаємодії з органами державної влади, отримує численні запитання від роботодавців сфери охорони здоров'я щодо практичного застосування норм законодавства про військовий облік. Для аптечних закладів та інших суб'єктів господарювання принциповим є розуміння реального обсягу їхніх обов'язків і меж відповідальності з метою уникнення різного трактування законодавства на практиці.

Так, відповідно до абзацу другого пункту 11 статті 1 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» (далі – Закон):

жінки, які придатні до проходження військової служби за станом здоров'я та віком, закінчили заклади професійної, фахової передвищої або вищої освіти та здобули медичну або фармацевтичну спеціальність, підлягають взяттю на військовий облік військовозобов'язаних.

Водночас відповідно до абзацу третього пункту 11 статті 1 Закону:

жінки, які мають спеціальність та/або професію, споріднену з відповідною військово-обліковою спеціальністю, визначеною в переліку, затвердженому Міністерством оборони України, та придатні до проходження військової служби за станом здоров'я та віком, крім осіб, зазначених в абзаці другому цього пункту, беруться на військовий облік військовозобов'язаних за їхнім бажанням.

З огляду на співвідношення положень зазначених вище норм Закону на практиці виникає потреба в офіційному роз'ясненні щодо порядку їх застосування, зокрема в уточненні, чи поширюється положення абзацу третього пункту 11 статті 1 Закону на жінок, які здобули медичну або фармацевтичну освіту, з урахуванням застереження, передбаченого абзацом другим цього пункту.

Крім того, пунктом 10 статті 1 Закону передбачено обов'язок громадян України, зокрема тих, які підлягають взяттю на військовий облік, уточнювати персональні дані протягом 60 днів з дня набрання чинності указом Президента України про оголошення мобілізації шляхом звернення до центру надання адміністративних послуг, через електронний кабінет призовника, військовозобов'язаного або резервіста чи безпосередньо до територіального центру комплектування та соціальної підтримки.

Виконання військового обов'язку громадянами України відповідно до Закону забезпечують державні органи, органи місцевого самоврядування, утворені відповідно до законів України військові формування, а також територіальні центри комплектування та соціальної підтримки, які є уповноваженими органами у сфері організації та ведення військового обліку.

З огляду на викладене АФУ виходить з того, що взяття жінок на військовий облік військовозобов'язаних, у тому числі жінок, які здобули медичну або фармацевтичну спеціальність, належить до повноважень відповідних районних (міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, а не роботодавців.

Разом з тим пунктом 51 Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 року № 1487 (зі змінами) (далі – Порядок), визначено, що керівники державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій повідомляють відповідні районні (міські) територіальні центри комплектування та соціальної підтримки про жінок, які працюють у таких суб'єктах, здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю та не перебувають на військовому обліку.

Порядком також передбачено, що непрацевлаштовані жінки прибувають до відповідних районних (міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки самостійно з метою взяття їх на військовий облік, а також окремо врегульовано питання взяття на військовий облік за бажанням жінок, які мають спеціальність та/або професію, споріднену з відповідною військово-обліковою спеціальністю, крім осіб, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю.

У зв'язку з наведеним у практичній діяльності роботодавців виникає потреба в офіційному роз'ясненні щодо обсягу та меж виконання цього правового обов'язку, а також щодо правових наслідків для підприємств у випадках, коли роботодавець виконав вимогу щодо інформування відповідного територіального центру комплектування та соціальної підтримки, за відсутності в нього визначених законодавством механізмів впливу на подальше взяття такої працівниці на військовий облік.

З урахуванням викладеного вище та з метою належного інформування роботодавців і фахівців фармації щодо порядку застосування зазначених норм у практичній діяльності АФУ звертається з проханням:

1. забезпечити надання офіційних роз’яснень з питань застосування законодавства у сфері військового обліку жінок з медичною або фармацевтичною освітою, порушених у цьому зверненні, у тому числі щодо участі роботодавців у відповідних правовідносинах та можливих правових наслідків для підприємств;

2. поінформувати АФУ про результати розгляду цього звернення та вжиті заходи у встановленому законодавством порядку на електронну адресу: pharmukraine.ua@gmail.com, а також за поштовою адресою: 01015, м. Київ, вул. Академіка Богомольця, буд. 7/14, приміщ. 182, к. 83.

АФУ підтверджує готовність сприяти поширенню офіційних роз’яснень серед суб’єктів господарювання та фахівців фармації.

З повагою

Голова Організації

Голова Правління Організації

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ "АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ" 43359310 УКРАЇНА

Олена ОМЕЛЬЧУК

ДЕПАРТАМЕНТ МОБІЛІЗАЦІЇ
МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ
УКРАЇНИ
Код 26605752
“ ” _____20__ р.
№ _____
01001, м. Київ, провулок Тараса Шевченка, 12

Громадська організація “Асоціація фармацевтів України”

pharmukraine.ua@gmail.com

01015, м. Київ, вул. Академіка Богомольця, буд. 7/14, приміщ. 182, к. 83.

На № 102/2026 від 06.03.2026

У Департаменті мобілізації Міністерства оборони України за дорученням керівництва в межах компетенції розглянуто резолюцію Віце-прем’єр-міністра України – Міністра енергетики України до звернення народного депутата України Зінкевич Я. В. на лист Громадської організації “Асоціація фармацевтів України” щодо необхідності нормативного врегулювання порядку працевлаштування жінок, які здобули фармацевтичну освіту та не мають військово-облікового документа.

За результатами опрацювання повідомляється, що Громадською організацією “Асоціація фармацевтів України” запропоновано внести зміни до Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов’язаних та резервістів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 р. № 1487 (далі – Порядок), в частині що стосується можливості укладення трудових договорів з такими фахівцями, які мають медичну або фармацевтичну освіту, зберігаючи вимогу щодо обов’язкової поставки на військовий облік або приведення військово-облікових документів у відповідність протягом визначеного строку з моменту працевлаштування.

Довідково: *згідно з пунктом 51 Порядку, керівники державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій повідомляють відповідним районним (міським) територіальним центрам комплектування та соціальної підтримки про жінок, які працюють у зазначених органах, на підприємствах, в установах та організаціях та які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю і не перебувають на військовому обліку у районних (міських) територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки.*

Непрацевлаштовані жінки прибувають самостійно до відповідного районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки з метою взяття їх на військовий облік військовозобов’язаних.

ДОКУМЕНТ СЕДО
Сертифікат 3F1FC22062171FDF04000000DC45000068870200
Підписувач Юзвенко Роман Станіславович
Дійсний з 12.02.2025 0:00:00 по 11.02.2027 23:59:59

Департамент мобілізації Міністерства оборони України
220/25/478 від 16.03.2026 18:08

Ураховуючи вищевикладене інформується, що механізм правового врегулювання належного функціонування системи військового обліку призовників, військовозобов’язаних та резервістів організовано та забезпечено.

Директор Департаменту мобілізації
Міністерства оборони України
полковник Роман ЮЗВЕНКО

Аліна Яловик (044) 2936045

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
проспект Повітряних Сил, 6, м.Київ, 03168
тел.: (044) 230-73-30
E-mail: admou@post.mil.gov.ua
web: www.mod.gov.ua
код згідно з ЄДРПОУ 00034022

MINISTRY OF DEFENCE OF UKRAINE
6, Povitrianykh Syl Avenue, Kyiv, 03168, Ukraine
phone: (044) 230-74-67
E-mail: admou@post.mil.gov.ua
web: www.mod.gov.ua

№_____ від _____20__р.

Народному депутату України
Вікторії ВАГНЄР

На № 384д9/7-2026/39221 від 23.02.2026

Шановна пані Вікторіє!

У Міністерстві оборони України опрацьоване Ваше депутатське звернення щодо внесення змін до Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1487 (далі – Порядок), стосовно удосконалення механізмів взяття на військовий облік осіб жіночої статі, які до 2024 року здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю.

За результатами опрацювання повідомляється.

На виконання вимог Закону України № 3633-IX від 11.04.2024 "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань проходження військової служби, мобілізації та військового обліку" Кабінетом Міністрів України прийнято постанову № 563 від 16.05.2024 щодо внесення змін до Порядку організації ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів. Зазначені нормативно-правові акти прийняті з метою покращення стану військового обліку та активізації заходів мобілізації в державі.

Разом із тим, значна кількість громадян України, у тому числі особи жіночої статі, у визначені законом терміни не виконали вимоги Законів України щодо обов'язку:

ДОКУМЕНТ СЕДО
Сертифікат 3F1FC22062171FDF0400000086B7000075850200
Підписувач Мойсюк Євген Георгійович
Дійсний з 11.02.2025 0:00:00 по 10.02.2027 23:59:59

Міністерство оборони України
220/3077 від 03.03.2026 19:02

протягом 60 днів уточнити адресу проживання, номери засобів зв'язку, адреси електронної пошти (за наявності електронної пошти) та інші персональні дані *(з дня набрання чинності закону України № 3633-IX від 11.04.2024)*;

до 05.06.2025 проходження повторного медичного огляду з метою визначення придатності до військової служби особами, які були визнані обмежено придатними до військової служби (крім осіб, визнаних в установленому порядку особами з інвалідністю) *(з дня набрання чинності закону України № 3621-IX від 21.03.2024)*.

Тому вважаємо, що надана Вами пропозиція, щодо повернення редакції пункту 51 Порядку, у частині працевлаштування жінок без військово-облікового документа, не збільшить кількість бажаючих працювати за вищезазначеними спеціальностями.

Також повідомляємо, що з метою спрощення процедури взяття на військовий облік осіб жіночої статті, за ініціативою Міністерства оборони України Кабінетом Міністрів України прийнято постанову № 916 від 30.07.2025 "Про внесення до деяких постанов Кабінету Міністрів України змін щодо окремих питань ведення військового обліку та призову громадян під час мобілізації", щодо взяття на військовий облік таких осіб без їх особистої явки, на підставі повідомлень закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої або вищої освіти, які здійснюють підготовку жінок за медичною або фармацевтичною спеціальністю.

З повагою

Заступник Міністра оборони України
генерал-лейтенант Євген МОЙСЮК

Анатолій Божкевич (044)62-238-16

Додаток до листа ГО «АФУ» від 13.04.2026р. №133/2026

Порівняльна таблиця щодо пропозиції повернення абзацу першого пункту 51 Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів

У чинній редакції пункту 51 абзац перший виключено постановою Кабінету Міністрів України від 16.05.2024 № 563.

Положення	Було до 18.05.2024	Стало після 18.05.2024	Пропонується
Абзац перший пункту 51	Жінки, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю та не перебували на військовому обліку у відповідних районних (міських) територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки (не отримували військово-обліковий документ) до затвердження цього Порядку, можуть працевлаштовуватися як невійськовозобов'язані до кінця 2026 року.	**Абзац перший пункту 51 виключено** на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 16.05.2024 № 563.	**Повернути абзац перший пункту 51 у редакції, що діяла до 18.05.2024:**«Жінки, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю та не перебували на військовому обліку у відповідних районних (міських) територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки (не отримували військово-обліковий документ) до затвердження цього Порядку, можуть працевлаштовуватися як невійськовозобов'язані до кінця 2026 року.»
Абзац другий пункту 51	Керівники державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій повідомляють відповідним районним (міським) територіальним центрам комплектування та соціальної підтримки про жінок, які працюють у зазначених органах, на підприємствах, в установах та організаціях та які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю і не перебувають на військовому обліку у районних (міських) територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки.	Без змін.	Залишити без змін.
Абзац третій пункту 51	Непрацевлаштовані жінки прибувають самостійно до відповідного районного	Без змін.	Залишити без змін.

	(міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки з метою взяття їх на військовий облік військовозобов'язаних.		
Абзац четвертий пункту 51	Жінки, які мають спеціальність та/або професію, споріднену з відповідною військово-обліковою спеціальністю, визначеною у переліку, затвердженому Міноборони, крім тих, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю, та придатні до проходження військової служби за станом здоров'я та віком, беруться на військовий облік військовозобов'язаних за їх бажанням на загальних засадах, визначених цим Порядком.	Без змін.	Залишити без змін.

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
"АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ"
Ідентифікаційний код юридичної особи: 43359310
Місцезнаходження: Україна, 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14, приміщення 182, к. 83

Вих. 143/2026 від 20.04.2026 року

Міністру охорони здоров'я України

ЛЯШКУ В.К.

вул. Грушевського, 7, м. Київ, 01601,
digital@moz.gov.ua, moz@moz.gov.ua

Шановний Вікторе Кириловичу!

Громадська організація «Асоціація фармацевтів України» (далі – АФУ), представлена у Раді громадського контролю при Національній службі здоров'я України та у Громадській раді при Державній службі України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, звертається у зв'язку з тим, що порушене раніше питання працевлаштування жінок з фармацевтичною освітою станом на сьогодні залишається невирішеним по суті.

Лист Харківської обласної військової адміністрації від 09.03.2026 № 01-43/2109 був переданий на розгляд уповноважених органів з дорученням поінформувати Кабінет Міністрів України про результати розгляду. Однак за наслідками такого розгляду не було напрацьовано та реалізовано рішення, яке б усунуло нормативні перешкоди для працевлаштування жінок з фармацевтичною освітою. Саме тому Харківська обласна військова адміністрація листом від 08.04.2026 № 06.03-13/2051 повторно звернулася з цього питання та окремо наголосила, що відповідна проблема кадрового забезпечення фармацевтичної галузі, зумовлена чинним регулюванням військового обліку, залишається невирішеною.

Відповідно до частини одинадцятої статті 1 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» (далі – Закон) жінки, які придатні до проходження військової служби за станом здоров'я та віком і закінчили заклади професійної, фахової передвищої або вищої освіти та здобули фармацевтичну спеціальність, підлягають взяттю на військовий облік військовозобов'язаних. Стаття 33 цього ж Закону передбачає, що військовий облік громадян України ведеться в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. Одночасно частина друга статті 24 Кодексу законів про працю України встановлює, що при укладенні трудового договору у випадках, визначених законодавством, подається відповідний військово-обліковий документ. За такої правової конструкції відсутність належного нормативного врегулювання військово-облікового статусу жінки з фармацевтичною освітою безпосередньо впливає на можливість її законного працевлаштування.

Раніше Порядок організації та ведення військового обліку, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1487 (далі – Порядок № 1487), містив тимчасовий механізм, який дозволяв жінкам, що здобули медичну або фармацевтичну освіту та не перебували на військовому обліку, працевлаштовуватися як невійськовозобов'язані до кінця 2026 року. Постановою Кабінету Міністрів України від 16.05.2024 № 563 абзац перший пункту 51 Порядку № 1487 було виключено, чим фактично усунуто правовий механізм, який дозволяв роботодавцям укомплектовувати штат без порушення вимог трудового та військово-облікового законодавства. Саме на це повторно звернула увагу Харківська обласна військова адміністрація, зазначивши, що підприємства фармацевтичної галузі втратили можливість оперативного укомплектування кадрами.

Додатково звертаємо увагу, що Міністерство охорони здоров'я України вже висловило свою позицію щодо порушеного питання у листі Першому заступнику голови Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування В.О. Дубілю на депутатське звернення від 21.01.2026 № 171д9/7-2026/13068. У цьому листі МОЗ зазначило, що з 31.07.2025 постановка на військовий облік жінок, які отримали медичну або фармацевтичну освіту, здійснюється автоматично, а тому, на думку Міністерства, необхідність дотримання роботодавцем вимог військового обліку таких жінок не є бар'єром щодо їх працевлаштування. У цьому ж листі МОЗ дійшло висновку, що запропоновані АФУ зміни до законодавства не є своєчасними і не покращать кадрове забезпечення аптек, у тому числі в прифронтових громадах.

Разом із тим викладена у зазначеному листі позиція не враховує тієї частини проблеми, яка стосується жінок з фармацевтичною освітою, що не є придатними до проходження військової служби. Частина одинадцята статті 1 Закону пов'язує обов'язок взяття жінок на військовий облік саме з їх придатністю до проходження військової служби за станом здоров'я та віком. Однак із змісту Закону та Порядку № 1487 не вбачається окремо визначеного механізму для випадків, коли жінка з фармацевтичною освітою не є придатною до військової служби, не підлягає взяттю на військовий облік або має бути виключена з нього. Тобто законодавство визначає, хто підлягає військовому обліку, однак не визначає чіткого алгоритму дій у тих випадках, коли жінка з фармацевтичною освітою такому обліку не підлягає.

Зазначена прогалина є особливо очевидною у порівнянні з механізмом військового обліку чоловіків. Відповідно до пункту 14-1 Порядку № 1487 щороку з 1 січня до 31 липня громадяни України чоловічої статі, яким у рік взяття на військовий облік виповнюється 17 років, вперше беруться на військовий облік призовників із внесенням відповідних відомостей до Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів. Тобто щодо чоловіків законодавство передбачає ранній, завчасний і формалізований етап первинного військового обліку ще до моменту виходу особи на ринок праці. Натомість щодо жінок з фармацевтичною освітою питання військово-облікового статусу виникає вже після здобуття освіти, тобто фактично у період працевлаштування. Для тих жінок, які є придатними до військової служби, законодавство загалом окреслює порядок постановки на військовий облік. Однак для жінок з фармацевтичною освітою, які не є придатними до військової служби, аналогічного чіткого механізму немає.

Саме в цій частині і виникає практична проблема для працевлаштування. Роботодавець зобов'язаний вимагати військово-обліковий документ, однак у разі, коли жінка з фармацевтичною освітою не є придатною до військової служби, чинне законодавство не дає чіткого нормативного орієнтира, яким чином встановити її актуальний статус: чи підлягає вона військовому обліку, чи не підлягає, чи перебуває на ньому, чи має бути з нього виключена. Відповідно, відсутній чіткий і доступний механізм належним чином перевірити, знята така жінка з військового обліку чи ні. У результаті роботодавець не має правової визначеності для прийняття законного кадрового рішення, а жінка з фармацевтичною освітою фактично стикається з перешкодою в реалізації права на працю за спеціальністю.

Таким чином, позиція МОЗ, викладена у листі на депутатське звернення від 21.01.2026 № 171д9/7-2026/13068, не усуває порушеної проблеми у її практичному правозастосуванні, оскільки стосується загального підходу до постановки на військовий облік жінок, які підлягають такому обліку, але не враховує неврегульованості правового статусу жінок з фармацевтичною освітою, які не є придатними до проходження військової служби. Саме тому висновок про відсутність бар'єру для працевлаштування не може вважатися таким, що повністю вирішує порушене питання.

У зв'язку з викладеним, ПРОСИМО:

1. Повторно розглянути порушене питання з урахуванням того, що чинне правове регулювання не врегульовує належним чином ситуацію щодо жінок, які здобули фармацевтичну освіту, але не є придатними до проходження військової служби.

2. Переглянути висловлену раніше позицію, викладену у листі на депутатське звернення від 21.01.2026 № 171д9/7-2026/13068, у частині висновку про відсутність бар'єру для працевлаштування жінок з фармацевтичною освітою, оскільки на практиці залишається невирішеною проблема жінок, які не підлягають військовому обліку або мають бути виключені з нього.

3. Опрацювати спільно з Міністерством оборони України та Кабінетом Міністрів України питання внесення змін до Порядку організації та ведення військового обліку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1487, у частині усунення прогалини щодо жінок з фармацевтичною освітою, які не підлягають взяттю на військовий облік або мають бути виключені з нього, а також визначення чіткого алгоритму дій для роботодавців і таких осіб у відповідних випадках.

4. Проінформувати Асоціацію фармацевтів України про результати розгляду цього звернення у встановленому законодавством порядку на електронну адресу: pharmukraine.ua@gmail.com та за поштовою адресою: 01015, м. Київ, вул. Академіка Богомольця, буд. 7/14, приміщ. 182, к. 83.

Додатки:

1. Копія листа Харківської обласної військової адміністрації від 09.03.2026 № 01-43/2109 – на 1 арк.
2. Копія листа Департаменту економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної (військової) адміністрації до Міністерства оборони України від 08.04.2026 № 06.03-13/2051 – на 2 арк.
3. Копія листа Міністерства охорони здоров'я України Першому заступнику голови Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування Дубілю В.О. на депутатське звернення від 21.01.2026 № 171д9/7-2026/13068 – на 2 арк.

З повагою,

Голова Організації,

Голова Правління Організації **Олена ОМЕЛЬЧУК**

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ "АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ" 43359310 УКРАЇНА

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ

вул. Сумська, 64, м. Харків, 61002, тел/факс (057) 342-77-92
E-mail: obladm@kharkivoda.gov.ua, https://kharkivoda.gov.ua, код ЄДРПОУ 23912956

09.03.2026 № 01-43/2109 на № _____ від _____

Прем'єр-міністру України

Юлії СВИРИДЕНКО

Шановна пані Юліє!

Харківська обласна військова адміністрація висловлює стурбованість ситуацією, що склалася через кадровий дефіцит у фармацевтичному секторі Харківської області.

Фармацевтична галузь виконує критично важливу функцію забезпечення населення лікарськими засобами та медичними товарами, що набуває особливого значення в умовах воєнного стану. Разом з тим, підприємства фармацевтичної галузі регіону стикаються з гострим дефіцитом кваліфікованих кадрів, насамперед жінок-фармацевтів, які відповідно до чинного законодавства підлягають військовому обліку.

Ситуація обумовлена таким:

Наказом Міністерства оборони України від 07 лютого 2022 року № 35 «Про внесення змін до наказу Міністерства оборони України від 11 жовтня 2021 року № 313», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 21 березня 2022 року за № 348/37684, були, зокрема внесені зміни до Переліку спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями, після одержання яких жінки беруться на військовий облік військовозобов'язаних, затвердженого наказом Міністерства оборони України від 11 жовтня 2021 року № 313, а також доручено Головнокомандувачу Збройних Сил України забезпечити взяття жінок на військовий облік військовозобов'язаних згідно з Переліком спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями, після одержання яких жінки беруться на військовий облік військовозобов'язаних, з 01 жовтня 2023 року.

Постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 року № 1487 (далі – постанова № 1487) затверджено Порядок організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів (далі – Порядок).

Відповідно до абзацу першого пункту 51 Порядку, в редакції станом на 05.01.2023 (дата набрання чинності постановою № 1487), жінки, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю та не перебували на військовому обліку у відповідних районних (міських) територіальних центрах

000663

комплектування та соціальної підтримки (не отримували військово-обліковий документ) до затвердження цього Порядку, можуть працевлаштовуватися як невійськовозобов'язані до кінця 2026 року.

Втім пунктом 12 Змін, що вносяться до Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 16 травня 2024 року № 563 «Про внесення змін до Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів», абзац перший пункту 51 Порядку було виключено.

З огляду на викладене та з метою сталого забезпечення населення, зокрема Харківської області лікарськими засобами та медичними товарами, Харківська обласна військова адміністрація звертається з пропозицією внести відповідні зміни до Порядку, передбачивши можливість прийняття на роботу жінок з медичною або фармацевтичною освітою у разі їх неперебування на військовому обліку або за наявності військово-облікових документів, оформлених не в повному обсязі, із встановленням граничного строку для приведення таких документів у відповідність (до 45 календарних днів з дня працевлаштування).

З повагою

Начальник обласної
військової адміністрації Олег СИНЄГУБОВ

Євген Іванов
Ірина Коновалова (050) 159 15 97

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ

ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОНОМІКИ І МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

майдан Свободи 5, Держпром, 3 під., 8 пов., м. Харків, 61022, тел.: (057) 705-10-17, факс: 705-10-29
e-mail: uek@kharkivoda.gov.ua, код ЄДРПОУ 38157940

_____ № _____ на № _____ від _____

Міністерство оборони України

За дорученням керівництва Харківської обласної військової адміністрації Департаментом економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної (військової) адміністрації розглянуто лист Першого віце-прем'єр міністра України – Міністра енергетики України Дениса ШМИГАЛЯ від 09.03.2026 № 8840/1/1-26 (вх. ХОВА від 09.03.2026 № 5434/2) щодо кадрового дефіциту у фармацевтичному секторі Харківської області.

За результатами розгляду повідомляємо наступне. Харківська обласна військова адміністрація повторно звертає увагу на актуальність проблеми кадрового дефіциту у фармацевтичній галузі регіону, яка на сьогодні залишається невирішеною.

Зазначена ситуація пов'язана із набранням чинності наказом Міністерства оборони України від 07.02.2022 № 35 (зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 21.03.2022 за № 348/37684), а також змінами до Порядку організації та ведення військового обліку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1487.

Відповідно до абзацу першого пункту 51 Порядку (у редакції станом на 05.01.2023), жінки, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю та не перебували на військовому обліку у відповідних територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки (у зв'язку з відсутністю військово-облікових документів), могли працевлаштовуватися як невійськовозобов'язані до кінця 2026 року.

Водночас постановою Кабінету Міністрів України від 16.05.2024 № 563 зазначений абзац пункту 51 Порядку виключено.

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат 5E984D526F82F38F04000000C19F1C012F899C06
Підписувач ДУДКА ІВАН МИКОЛАЙОВИЧ
Дійсний з 28.08.2025 15:51:31 по 28.08.2026 23:59:59

ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОНОМІКИ І МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
№ 06.03-13/2051 від 08.04.2026

.

Унаслідок цього підприємства фармацевтичної галузі втратили можливість оперативного укомплектування кадрами, що негативно впливає на забезпечення населення лікарськими товарами.

З огляду на викладене та з метою сталого забезпечення населення, зокрема Харківської області лікарськими засобами та медичними товарами, Харківська обласна військова адміністрації повторно звертається з пропозицією внести відповідні зміни до Порядку, передбачивши можливість прийняття на роботу жінок з медичною або фармацевтичною освітою у разі їх неперебування на військовому обліку або за наявності військово-облікових документів, оформлених не в повному обсязі, із встановленням граничного строку для приведення таких документів у відповідність (до 45 календарних днів з дня працевлаштування).

Директор Департаменту Іван ДУДКА

\Ірина Коновалова
Анастасія Севідова 099 648 90 95
Катерина Друзенко 066 904 05 23

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
вул. М. Грушевського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 253-61-94, E-mail: moz@moz.gov.ua
web:http://www.moz.gov.ua код ЄДРПОУ 00012925

від _____20___р. № _____ На № 171д9/7-2026/13068 від 21.01.2026 р.

Першому заступнику голови Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування Дубілю В.О.

Шановний Валерію Олександровичу!

Міністерство охорони здоров'я України (далі – МОЗ) на виконання доручення Прем'єр-міністра України Юлії Свириденко від 22.01.2026 № 2344/1/1-26 розглянуло Ваше депутатське звернення від 21.01.2026 № 171д9/7-2026/13068 до листа Громадської організації «АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ» щодо внесення змін до законодавства України з метою створення можливості укладення трудових договорів з фахівцями із медичною чи фармацевтичною освітою, навіть якщо такі фахівці тимчасово не перебувають на військовому обліку або мають військово-облікові документи, оформлені не в повному обсязі, та повідомляє.

Зважаючи на те, що з 31.07.2025 постановка на військовий облік жінок, які отримали медичну або фармацевтичну освіту здійснюється автоматично (пункт 50 Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1487), необхідність дотримання роботодавцем вимог військового обліку таких жінок не є бар'єром щодо їх працевлаштування.

Отже, МОЗ вважає, що внесення до законодавства України змін, запропонованих Громадською організацією «АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ», не є своєчасним і таким, що покращить кадрове забезпечення аптек (аптечних пунктів), в тому числі й у прифронтових громадах.

В свою чергу листом від 28.01.2026 № 220/1362 (копія додається) Міністерство оборони України повідомило, що пропозиції Громадської організації «АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ» щодо оформлення військово-облікових документів впродовж 45 або 30 днів після працевлаштування не підтримуються, так як їх реалізація фактично легалізує можливість невиконання громадянами правил військового обліку, що не

СЕД АСКОД Міністерство охорони здоров'я України
ДОКУМЕНТ № 10.3/4289/2-26 від 30.01.2026
Сертифікат 04AF212836405D99040000001D9A2D008362EC00
Підписувач Ляшко Віктор Кирилович
Дата підписання: 30.01.2026
Дійсний з 30.12.2025 0:00:00 по 29.12.2027 23:59:59

узгоджується із положеннями Закону України «Про військовий обов’язок і військову службу» та може призвести до погіршення функціонування системи військового обліку в державі, збільшення випадків ухилення громадян від виконання військового обов’язку.

Заявників поінформовано окремим листом.

Додатки: на 3 арк.

З повагою

Міністр **Віктор ЛЯШКО**

Марія Бомко 253 24 44

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
"АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ"
Ідентифікаційний код юридичної особи: 43359310
Місцезнаходження: Україна, 01015, місто Київ, вулиця Академіка Богомольця, будинок 7/14, приміщення 182, к. 83

Вих. 144/2026 від 20.04.2026 року

Начальнику
Харківської обласної військової адміністрації

СИНЄГУБОВУ О.В

Командувачу ОК «Схід»

НІКОЛЮКУ В.Д.

Шановний Олегу Васильовичу!

Шановний Вікторе Дмитровичу!

Громадська організація «Асоціація фармацевтів України» (далі – АФУ), представлена у Раді громадського контролю при Національній службі здоров'я України та у Громадській раді при Державній службі України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, звертається у зв'язку з тим, що порушене раніше питання працевлаштування жінок з фармацевтичною освітою станом на сьогодні залишається невирішеним по суті.

Лист Харківської обласної військової адміністрації від 09.03.2026 № 01-43/2109 був переданий на розгляд уповноважених органів з дорученням поінформувати Кабінет Міністрів України про результати розгляду. Проте за наслідками такого розгляду не було напрацьовано та реалізовано рішення, яке б усунуло нормативні перешкоди для працевлаштування жінок з фармацевтичною освітою. Саме тому Харківська обласна військова адміністрація листом від 08.04.2026 № 06.03-13/2051 повторно звернулася з цього питання та окремо наголосила, що відповідна проблема кадрового забезпечення фармацевтичної галузі, зумовлена чинним регулюванням військового обліку, залишається невирішеною.

Відповідно до частини одинадцятої статті 1 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» (далі – Закон) жінки, які придатні до проходження військової служби за станом здоров'я та віком і закінчили заклади професійної, фахової передвищої або вищої освіти та здобули фармацевтичну спеціальність, підлягають взяттю на військовий облік військовозобов'язаних. Стаття 33 цього ж Закону передбачає, що військовий облік громадян України ведеться в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, а такий порядок затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1487 (далі – Порядок № 1487). Одночасно частина друга статті 24 Кодексу законів про працю України встановлює обов'язок подання військово-облікового документа при укладенні трудового договору у випадках, визначених законодавством.

За таких умов відсутність належно оформленого військово-облікового документа фактично блокує можливість законного працевлаштування жінки з фармацевтичною освітою, а для роботодавця створює ризик порушення вимог трудового законодавства.

Раніше Порядок № 1487, містив тимчасовий механізм, який дозволяв жінкам, що здобули фармацевтичну освіту та не перебували на військовому обліку, працевлаштовуватися як невійськовозобов'язані до кінця 2026 року. Однак постановою Кабінету Міністрів України від 16.05.2024 № 563 цей підхід було скасовано, що фактично усунуло правовий механізм, який дозволяв роботодавцям укомплектовувати штат без порушення вимог трудового та військово-облікового законодавства.

Разом із тим проблема полягає не лише у скасуванні такого тимчасового механізму. Чинне правове регулювання не врегульовує належним чином ситуацію щодо жінок, які здобули фармацевтичну освіту, але не є придатними до проходження військової служби.

Закон пов'язує обов'язок взяття на військовий облік саме з придатністю до проходження військової служби за станом здоров'я та віком. Однак із змісту Закону та Порядку № 1487 не вбачається окремо визначеного механізму для випадків, коли жінка з фармацевтичною освітою не є придатною до військової служби, не підлягає взяттю на військовий облік або має бути виключена з нього.

Тобто законодавство визначає, хто підлягає військовому обліку, але не визначає чіткого алгоритму дій у тих випадках, коли жінка з фармацевтичною освітою такому обліку не підлягає.

Зазначена прогалина є особливо очевидною у порівнянні з механізмом військового обліку чоловіків. Відповідно до пункту 14-1 Порядку № 1487 щороку з 1 січня до 31 липня громадяни України чоловічої статі, яким у рік взяття на військовий облік виповнюється 17 років, вперше беруться на військовий облік призовників із внесенням відповідних відомостей до Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

Тобто щодо чоловіків законодавство передбачає ранній, завчасний і формалізований етап первинного військового обліку ще до моменту виходу на ринок праці. Натомість щодо жінок з фармацевтичною освітою питання військово-облікового статусу виникає вже після здобуття освіти, тобто фактично у період працевлаштування. Для тих жінок, які є придатними до військової служби, законодавство загалом окреслює порядок постановки на військовий облік. Однак для жінок з фармацевтичною освітою, які не є придатними до військової служби, аналогічного механізму немає. Саме тому у таких випадках відсутня правова визначеність щодо того, чи підлягає така особа військовому обліку, чи перебуває на ньому, чи має бути виключена з нього.

Саме в цій частині і виникає практична проблема для працевлаштування. Роботодавець зобов'язаний вимагати військово-обліковий документ, однак у разі, коли жінка з фармацевтичною освітою не є придатною до військової служби, чинне законодавство не дає чіткого нормативного орієнтира, яким чином встановити її актуальний статус: чи підлягає вона військовому обліку, чи не підлягає, чи перебуває на ньому, чи має бути з нього виключена. Відповідно, відсутній чіткий і доступний механізм перевірки, знята така жінка з військового обліку чи ні. У результаті роботодавець не має правової визначеності для прийняття законного кадрового рішення, а жінка з фармацевтичною освітою фактично стикається з перешкодою в реалізації права на працю за спеціальністю

З огляду на викладене, ПРОСИМО:

1. Повторно порушити перед Кабінетом Міністрів України, Міністерством оборони України та іншими уповноваженими органами питання щодо необхідності нормативного врегулювання механізму працевлаштування жінок, які здобули фармацевтичну освіту, зокрема у випадках, коли такі жінки не є придатними до військової служби та не підлягають військовому обліку.

2. Підтримати необхідність внесення змін до Порядку організації та ведення військового обліку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1487, у частині усунення прогалини щодо жінок з фармацевтичною освітою, які не підлягають взяттю на військовий облік або мають бути виключені з нього, а також визначення чіткого алгоритму дій для роботодавців і таких осіб у відповідних випадках.

3. Підтримати запровадження перехідного механізму, який би унеможливлював блокування працевлаштування жінок з фармацевтичною освітою виключно через відсутність нормативно визначеного порядку підтвердження їх військово-облікового статусу, з урахуванням підходу, вже запропонованого Харківською обласною військовою адміністрацією у листі від 08.04.2026 № 06.03-13/2051.

4. Проінформувати Асоціацію фармацевтів України про результати розгляду цього звернення у встановленому законодавством порядку на електронну адресу: pharmukraine.ua@gmail.com та за поштовою адресою: 01015, м. Київ, вул. Академіка Богомольця, буд. 7/14, приміщ. 182, к. 83.

Додатки:

1. Копія листа Харківської обласної військової адміністрації від 09.03.2026 № 01-43/2109 – на 1 арк.
2. Копія доручення КМУ до листа Харківської обласної військової адміністрації від 09.03.2026 № 01-43/2109 – на 1 арк.
3. Копія листа Департаменту економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної (військової) адміністрації до Міністерства оборони України від 08.04.2026 № 06.03-13/2051 – на 2 арк.

З повагою,

Голова Організації,

Голова Правління Організації **Олена ОМЕЛЬЧУК**

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ "АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ УКРАЇНИ" 43359310 УКРАЇНА

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ

вул. Сумська, 64, м. Харків, 61002, тел/факс (057) 342-77-92
E-mail: obladm@kharkivoda.gov.ua, https://kharkivoda.gov.ua, код ЄДРПОУ 23912956

09.03.2026 № 01-43/2109 на № _____ від _____

Прем'єр-міністру України

Юлії СВИРИДЕНКО

Шановна пані Юліє!

Харківська обласна військова адміністрація висловлює стурбованість ситуацією, що склалася через кадровий дефіцит у фармацевтичному секторі Харківської області.

Фармацевтична галузь виконує критично важливу функцію забезпечення населення лікарськими засобами та медичними товарами, що набуває особливого значення в умовах воєнного стану. Разом з тим, підприємства фармацевтичної галузі регіону стикаються з гострим дефіцитом кваліфікованих кадрів, насамперед жінок-фармацевтів, які відповідно до чинного законодавства підлягають військовому обліку.

Ситуація обумовлена таким:

Наказом Міністерства оборони України від 07 лютого 2022 року № 35 «Про внесення змін до наказу Міністерства оборони України від 11 жовтня 2021 року № 313», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 21 березня 2022 року за № 348/37684, були, зокрема внесені зміни до Переліку спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями, після одержання яких жінки беруться на військовий облік військовозобов'язаних, затвердженого наказом Міністерства оборони України від 11 жовтня 2021 року № 313, а також доручено Головнокомандувачу Збройних Сил України забезпечити взяття жінок на військовий облік військовозобов'язаних згідно з Переліком спеціальностей та/або професій, споріднених з відповідними військово-обліковими спеціальностями, після одержання яких жінки беруться на військовий облік військовозобов'язаних, з 01 жовтня 2023 року.

Постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 року № 1487 (далі – постанова № 1487) затверджено Порядок організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів (далі – Порядок).

Відповідно до абзацу першого пункту 51 Порядку, в редакції станом на 05.01.2023 (дата набрання чинності постановою № 1487), жінки, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю та не перебували на військовому обліку у відповідних районних (міських) територіальних центрах

000663

комплектування та соціальної підтримки (не отримували військово-обліковий документ) до затвердження цього Порядку, можуть працевлаштовуватися як невійськовозобов'язані до кінця 2026 року.

Втім пунктом 12 Змін, що вносяться до Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 16 травня 2024 року № 563 «Про внесення змін до Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів», абзац перший пункту 51 Порядку було виключено.

З огляду на викладене та з метою сталого забезпечення населення, зокрема Харківської області лікарськими засобами та медичними товарами, Харківська обласна військова адміністрація звертається з пропозицією внести відповідні зміни до Порядку, передбачивши можливість прийняття на роботу жінок з медичною або фармацевтичною освітою у разі їх неперебування на військовому обліку або за наявності військово-облікових документів, оформлених не в повному обсязі, із встановленням граничного строку для приведення таких документів у відповідність (до 45 календарних днів з дня працевлаштування).

З повагою

Начальник обласної
військової адміністрації Олег СИНЄГУБОВ

Євген Іванов
Ірина Коновалова (050) 159 15 97

Перший віце-прем'єр-міністр України —
Міністр енергетики України

вул. М. Грушевського, 12/2, Київ, 01008,
тел. (044) 256 76 14, телефакс (044) 254 0584

До листа
Харківської обласної
військової адміністрації
від 09.03.26 № 01-43/2109

Міноборони (Федорову М. А.) — скликання
МОЗ (Ляшку В. К.)
МОН (Лісовому О. В.)
Харківська обласна військова адміністрація (Синєгубову О. В.)

Прошу розглянути та про результати поінформувати Кабінет Міністрів.

МАР'ЄВИЧУ К. М.

ФЕДОРЧУКУ В. Я.
Садов'як І. Д., Пригунову П. Я., інд. 28, Северину Ю. В.

Денис ШМИГАЛЬ

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ

ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОНОМІКИ І МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

майдан Свободи 5, Держпром, 3 під., 8 пов., м. Харків, 61022, тел.: (057) 705-10-17, факс: 705-10-29
e-mail: uek@kharkivoda.gov.ua, код ЄДРПОУ 38157940

_____ № _____ на № _____ від _____

Міністерство оборони України

За дорученням керівництва Харківської обласної військової адміністрації Департаментом економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної (військової) адміністрації розглянуто лист Першого віце-прем'єр міністра України – Міністра енергетики України Дениса ШМИГАЛЯ від 09.03.2026 № 8840/1/1-26 (вх. ХОВА від 09.03.2026 № 5434/2) щодо кадрового дефіциту у фармацевтичному секторі Харківської області.

За результатами розгляду повідомляємо наступне. Харківська обласна військова адміністрація повторно звертає увагу на актуальність проблеми кадрового дефіциту у фармацевтичній галузі регіону, яка на сьогодні залишається невирішеною.

Зазначена ситуація пов'язана із набранням чинності наказом Міністерства оборони України від 07.02.2022 № 35 (зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 21.03.2022 за № 348/37684), а також змінами до Порядку організації та ведення військового обліку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1487.

Відповідно до абзацу першого пункту 51 Порядку (у редакції станом на 05.01.2023), жінки, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю та не перебували на військовому обліку у відповідних територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки (у зв'язку з відсутністю військово-облікових документів), могли працевлаштовуватися як невійськовозобов'язані до кінця 2026 року.

Водночас постановою Кабінету Міністрів України від 16.05.2024 № 563 зазначений абзац пункту 51 Порядку виключено.

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат 5E984D526F82F38F04000000C19F1C012F899C06
Підписувач ДУДКА ІВАН МИКОЛАЙОВИЧ
Дійсний з 28.08.2025 15:51:31 по 28.08.2026 23:59:59

ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОНОМІКИ І МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
№ 06.03-13/2051 від 08.04.2026

.

Унаслідок цього підприємства фармацевтичної галузі втратили можливість оперативного укомплектування кадрами, що негативно впливає на забезпечення населення лікарськими товарами.

З огляду на викладене та з метою сталого забезпечення населення, зокрема Харківської області лікарськими засобами та медичними товарами, Харківська обласна військова адміністрації повторно звертається з пропозицією внести відповідні зміни до Порядку, передбачивши можливість прийняття на роботу жінок з медичною або фармацевтичною освітою у разі їх неперебування на військовому обліку або за наявності військово-облікових документів, оформлених не в повному обсязі, із встановленням граничного строку для приведення таких документів у відповідність (до 45 календарних днів з дня працевлаштування).

Директор Департаменту Іван ДУДКА

\Ірина Коновалова
Анастасія Севідова 099 648 90 95
Катерина Друзенко 066 904 05 23

МІНЕКОНОМІКИ
ДЕРЖАВНИЙ ЦЕНТР ЗАЙНЯТОСТІ
вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел. (044) 365 03 64
E-mail:17@es.dcz.gov.ua, сайт: https://www.dcz.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 03491079

від_____ 20___ р. №_____ На № 188/2026 від 14.05.2026

Голові громадської організації
«Асоціація фармацевтів України»
Олені ОМЕЛЬЧУК

01015, м. Київ, вул. Академіка
Богомольця, буд. 7/14, приміщ. 182, к.83
pharmukraine.ua@gmail.com

Щодо надання інформації

Шановна пані Олено!

На Ваш запит на отримання публічної інформації щодо кількості вакансій та чисельності шукачів роботи в окремих видах економічної діяльності та інших питань Державний центр зайнятості повідомляє наступне.

Згідно зі статтею 1 Закону України «Про доступ до публічної інформації» (далі – Закон), публічна інформація – це відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом.

Згідно із частиною першою статті 19 Закону запит на інформацію – це прохання особи до розпорядника інформації надати публічну інформацію, що знаходиться у його володінні. Таким чином, Закон регулює відносини щодо доступу до інформації, яка вже існує і не вимагає у відповідь на запит створювати певну інформацію.

Надаємо наявні дані щодо кількості вакансій та чисельності шукачів роботи, зареєстрованих в Державній службі зайнятості, зокрема безробітних, а також чисельності претендентів на 1 вакансію, за окремими видами економічної діяльності у фармацевтичній галузі та сфері охорони здоров’я за 2021-2025 роки та січень-квітень 2026 року (у регіональному розрізі).

Дані щодо кількості вакансій, поданих роботодавцями Державній службі зайнятості у 2021-2023 роках, сформовані на підставі звітності за формою № 3-ПН "Інформація про попит на робочу силу (вакансії)"

Державний центр зайнятості
№33/1041/5567-26 від 20.05.2026
КЕП: Рибалко В. М. 20.05.2026 09:51
04AF212836405D9904000000521F39006355F000
Сертифікат дійсний з 06.04.2026 00:00 до 05.04.2028 23:59

(далі – звітність № 3-ПН), затвердженою наказом Мінекономіки від 12.04.2022 № 827-22 «Про затвердження форми звітності № 3-ПН „Інформація про попит на робочу силу (вакансії)” та Порядку її подання» (зі змінами). Дані щодо кількості вакансій у 2024-2025 роках та за січень-квітень 2026 року сформовані, як на підставі звітності за формою № 3-ПН, так і включаючи інформацію про вакансії, отриману з інших джерел.

Одночасно повідомляємо, для забезпечення самостійного пошуку роботи, а також для розширення можливостей працевлаштування шукачів роботи, які перебувають на обліку в центрах зайнятості, Державною службою зайнятості у вересні 2022 року створено «Єдиний портал вакансій» (https://www.dcz.gov.ua/job) (далі – Єдиний портал), який об’єднує вакансії Державної служби зайнятості та провідних сайтів з пошуку роботи (work.ua, robota.ua та інших). Слід зазначити, що пропозиції роботи, розміщені на Єдиному порталі, не можуть бути розподілені за видами економічної діяльності, оскільки портали з пошуку роботи не використовують у своїй діяльності відповідний класифікатор.

Щодня на Єдиному порталі розміщується близько 11 тис. вакансій у сфері «медицина та аптеки».

В Державному центрі зайнятості відсутні документи, в яких би була відображена та задокументована інша запитувана інформація.

Відповідно до статті 23 Закону рішення, дії чи бездіяльність розпорядників інформації можуть бути оскаржені до керівника розпорядника, вищого органу або суду.

Додаток: на 5 арк. в 1 прим.

З повагою
заступник директора Валентина РИБАЛКО

Процевська Тетяна (044) 365 03 64

ДЕПАРТАМЕНТ МОБІЛІЗАЦІЇ
МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ
УКРАЇНИ
Код 26605752
“ ”_____20__ р.
№ _____

01001, м. Київ, провулок Тараса Шевченка, 12

Громадська організація “Асоціація фармацевтів України”

01015, м. Київ, вул. Академіка Богомольця, буд. 7/14, приміщ. 182, к. 83.

pharmukraine.ua@gmail.com

На № 158/2026 від 29.04.2026

У Департаменті мобілізації Міністерства оборони України за дорученням та в межах компетенції розглянуто звернення Громадської організації “Асоціація фармацевтів України” (далі – Громадська організація) та лист Кабінету Міністрів України щодо звернення Громадської організації до Офісу Президента України від 09.04.2026 № 132/2026 стосовно необхідності нормативного врегулювання порядку працевлаштування жінок, які здобули фармацевтичну освіту та не мають військово-облікового документа або оформлених не в повному обсязі.

Зазначаємо, що з порушених питань Громадській організації **вже неодноразово надавалися вичерпні відповіді** (від 13.02.2026 № 220/25/252, від 16.03.2026 № 220/25/478, від 20.03.2026 № 220/25/499), позиція Міністерства оборони України залишається незмінною та додатково повідомляється таке.

Відповідно до частини одинадцятої статті 1 Закону України “Про військовий обов’язок і військову службу” (далі – Закон) жінки, які є придатними до проходження військової служби за станом здоров’я та віком і здобули медичну або фармацевтичну освіту у закладах професійної, фахової передвищої чи вищої освіти, підлягають взяттю на військовий облік військовозобов’язаних.

Механізм взяття на військовий облік таких жінок визначено пунктами 50 та 51 Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов’язаних та резервістів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1487 (далі – Порядок). Зокрема, у абзаці третьому пункту 50 Порядку визначено, що жінки, які здобули освіту за медичною або фармацевтичною спеціальністю, зобов’язані протягом 60 діб після здобуття відповідної освіти прибути до районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки (далі – Р(М)ТЦК та СП) за задекларованим/зареєстрованим місцем їх проживання для визначення ступеня їх придатності до військової служби.

ДОКУМЕНТ СЕДО
Сертифікат 3F1FC22062171FDF04000000C62600005CFD0400
Підписувач Франко Дмитро Костянтинович
Дійсний з 26.03.2026 0:00:00 по 25.03.2028 23:59:59

Департамент мобілізації Міністерства оборони України
220/25/928 від 13.05.2026 18:06

Крім того, у абзаці другому пункту 51 Порядку визначено, що непрацевлаштовані жінки, з метою взяття їх на військовий облік військовозобов'язаних, самостійно прибувають до відповідного Р(М)ТЦК та СП.

Водночас, відповідно до пункту третього частини шостої статті 37 Закону військовозобов'язані, в тому числі жінки, які за результатами проходження медичного огляду визнані непридатними до військової служби, підлягають виключенню з військового обліку у Р(М)ТЦК та СП з внесенням відповідної інформації до Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів (далі – Реєстр).

Разом з тим інформується, що на підставі актуальних даних Реєстру, жінки засобами Державного вебпорталу електронних публічних послуг, зокрема із застосуванням мобільного додатку "Резерв+", можуть безоплатно сформувати військово-обліковий документ в електронній формі, який надається роботодавцю при укладенні трудового договору.

Ураховуючи вищезазначене, питання взяття на військовий облік, виключення з військового обліку а також оформлення військово-облікового документа з метою працевлаштування жінок, які здобули фармацевтичну освіту, є унормованим.

Заступник директора департаменту –
начальник управління організації функціонування
системи військового обліку і бронювання
Департаменту мобілізації Міністерства оборони України
полковник Дмитро ФРАНКО

Аліна Яловик 2936045